

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG**MØTEINNKALLING**

Dato: onsdag 21. august 2024
Tid: kl. 17.00
Sted: Karmøy rådhus

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977 eller på
e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Kommunedirektøren er invitert i sak 22

SAKSLISTE:

21/24 Godkjenning av protokoll fra møtet 19.06.24

22/24 Orientering om «integrering av flyktninger»

23/24 Prioritering av prosjekt – plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

24/24 Valg av nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt eller eierskapskontroll

25/24 Referat- og orienteringssaker

Eventuelt

Karmøy/Aksdal, 14.08.24

Kenneth Lodden
Utvalgsleder

Sjur Hatlen
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett)
Kommunedirektør (er invitert)
Varamedlem (til orientering)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontroll- og kvalitetsutvalget	21.08.24	21/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 19.06.24**Sekretariatets forslag til vedtak:**

Protokoll fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 19.06.24 godkjennes.

Vedlegg: protokoll fra møtet 19.06.24

Saksorientering

Utkast til protokoll fra kontroll- og kvalitetsutvalgets møte den 19.06.24 følger vedlagt. Protokollen er gjennomlest og foreløpig godkjent av leder i etterkant av møtet og er oversendt kommunen slik den foreligger. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen blir formelt godkjent i dette møtet, utvalgsleder, evt. møteleder, vil så signere protokollen.

Aksdal, 14.08.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

PROTOKOLL

Onsdag **19. juni 2024** ble det avholdt møte i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg under ledelse av utvalgets leder Kenneth Lodden.

MØTESTED:	Karmøy rådhus, formannskapssalen
MØTESTART/SLUTT:	Kl. 17.00 – 18.45
MØTENDE MEDLEMMER:	Kenneth Lodden (Frp), Jan Mathiesen (Ap), Olaug Vikingstad (Sp), Sigve Medhaug (Krf), Jan Grûner (INP) og Anne Jeanette Sletten (H)
MØTENDE VARAMEDLEMMER:	Ingen
FORFALL:	Anne Margrethe Sletten (Uavh) og 1. vara Rune Skådal (KL)
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Rådgiver Sjur Hatlen - Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA ROGALAND REVISJON:	Leder forvaltningsrevisjon Bjørn Sæbø
FRA ADMINISTRASJONEN:	Kommunedirektør Vibeke Vikse Johnsen Leder barneverntjenesten Arne Førland, sektorsjef Mona Vikingstad og saksbehandler Hilde Olsen i sak 18. Økonomisjef Gjertrud Eliassen. Stabssjef Øystein Hagerup fra sak 18.
ANDRE SOM MØTTE:	Ingen
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTEN:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:**SAK 17/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTET 08.05.24****Sekretariatets forslag til vedtak:**

Protokoll fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg den 08.05.24 godkjennes.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtatt i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Protokollen fra møtet i Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg 08.05.24 godkjennes.

SAK 18/24 ORIENTERING OM BARNEVERNET – V/KOMMUNEDIREKTØREN**Sekretariatets forslag til vedtak:**

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar barnevernslederens gjennomgang om barneverntjenesten til orientering.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Barnevernleder Arne Førland viste en presentasjon og orienterte om barnevernstjenesten. Han informerte blant annet om ansvarsområde og organisering av tjenesten.

Barnevernlederen informerte om tjenestens budsjett, ulike tiltak, antall plasseringer av barn og arbeid med digitale løsninger. Budsjettet til tjenesten hadde vært like stor i 2022 og 2023, og det hadde vært et merforbruk i 2023. En av tjenestens hovedfokus er å forebygge omplassering av barn til fosterhjem eller institusjon. Det har vært en økning i antall bekymringsmeldinger og undersøkelser i senere tid.

Førland gjorde rede for omsorgsplaner for alle som barnevernet har overtatt omsorgen for. Det ble gjennomført brukerundersøkelser i 2023. En for barn og unge, og en for foreldre og fosterforeldre. Tjenesten har hele tiden fokus på økt kompetanse og videreutdanning hos de ansatte. Medlemmene fikk svar på spørsmål underveis i presentasjonen.

Leder takket for en interessant og lærerik orientering.

Enstemmig vedtatt i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar barnevernslederens gjennomgang om barneverntjenesten til orientering.

SAK 19/24 PRESENTASJON AV RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING OG PRIORITERING AV PROSJEKT

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av Risiko- og vesentlighetsanalyse til orientering.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg prioriterer følgende forvaltningsrevisjonsprosjekt og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028:

1.
 2.
 3.
- Osb.

Revisor vil innarbeide utvalget sine prioriteringer i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forslag til plan blir lagt fram for kontrollutvalget i neste møte.

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Leder av forvaltningsrevisjon Bjørn Sæbø presenterte analysen. Han gjorde greie for begrepene som var brukt, generelle utviklingstrekk for kommunen og sektorvise utviklingstrekk.

I oppsummeringen viste han til de områder som var særlige aktuelle for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll ut fra revisors vurderinger. Det gjaldt blant annet omstilling, boligsosialt arbeid, vedlikeholdsetterslep, rus og psykiatri, barnevern, og vold og trusler i skolen. Revisor kom med følgende aktuelle områder for eierskapskontroll; generell eierskapskontroll, Haugaland Brann & redning IKS, Haugaland Kraft AS.

Utvalget diskuterte mulige områder for forvaltningsrevisjon og selskaper det vil være aktuelt å gjennomføre eierskapskontroll. Følgende prosjekter ble fremhevet som særlig aktuelle: rus, psykiatri og bomiljø, integrering av flyktninger og boligsosialt arbeid.

Andre prosjekter som ble fremhevet var: vedlikeholdsetterslep, læremiljø i skolen og økonomikontroll. Selskaper som var aktuelle for eierskapskontroll var: Karmsund Havn og Haugaland Brann og Redning IKS

Utvalget var enige om å komme tilbake til saken i neste møte for å gjøre de endelige prioriteringene.

Enstemmig vedtatt i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar Rogaland Revisjon sin presentasjon av Risiko- og vesentlighetsanalyse til orientering.

Utvalget vil komme tilbake til saken i neste møte for å prioritere de ulike prosjektene.

Revisor vil innarbeide utvalget sine prioriteringer i Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Forslag til plan blir lagt fram for kontrollutvalget i neste møte.

SAK 20/24 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER

- 18. Statusrapport pr. juni 2024
- 19. Tertialrapport fra Rogaland Revisjon IKS
- 20. Oppsummering fra FKT-konferansen 4 – 5 juni – v/Lodden og Sletten
- 21. Representantskapsmøte 19.06.24 – IKA Rogaland IKS
- 22. Innkalling til møte i Havnerådet 12.06.24

Behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Sekretæren gikk gjennom referatsakene. Anne Jeanette Sletten og Kenneth Lodden orienterte kort fra FKT-konferansen, som hadde vært interessant og lærerik.

Utvalget hadde ellers ingen særskilte kommentarer til referatsakene.

Enstemmig vedtatt i kontroll- og kvalitetsutvalget 19.06.24:

Referatsakene 18 – 22 blir tatt til orientering.

EVENTUELT

Ingen saker ble meldt eller tatt opp.

Neste møte: onsdag 21.08.24 – kl. 17.00

Foreløpige saker: orientering om integrering av flyktninger, arbeid med nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, revisjonsstrategi og utvalget sitt budsjett for 2025.

Karmøy/Aksdal, 19.06.24

Kenneth Lodden
Utvalgsleder

Sjur Hatlen
Utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontroll- og kvalitetsutvalget	21.08.24	22/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	216	

ORIENTERING OM INTEGRERINGS AV FLYKTNINGER – V/KOMMUNEDIREKTØREN

Sekretariatets forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg tar kommunalsjefens gjennomgang om integrering av flyktninger til orientering.

Saksorientering

Kontroll- og kvalitetsutvalget vedtok i møtet 07.02.24 en plan for å invitere kommunale ledere til å komme å orientere om sitt arbeids- og ansvarsområde. Vedtaket var følgende:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vedtar følgende plan for orientering fra administrasjonen:

13.03.24 administrasjonen v/kommunedirektør
 08.05.24 beredskap og klima v/kommunedirektør
 19.06.24 barnevern v/kommunalsjef
21.08.24 integrering av flyktninger v/kommunalsjef
 25.09.24 helse og omsorg v/kommunalsjef
 30.10.24 teknisk v/kommunalsjef
 27.11.24

1. møte 2025 administrasjonen v/kommunedirektør
 2. møte 2025
 3. møte 2025

Tidsrammen settes til 30 minutter inkludert spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn slik listen over kommunale ledere er satt opp dersom den som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Orienteringene er tenkt å gjøre utvalget bedre kjent med driften og kommunens utfordringer. Planen/invitasjonen ble oversendt kommunedirektøren i etterkant av møtet 07.02.24.

Aksdal, 14.08.24

Sjur Hatlen
 Rådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	19.06.24	19/24
Kontrollutvalget	21.08.24	23/24
Kommunestyret		
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	216	

PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL

Sekretariatet sitt forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den foreligger/med følgende endringer.....

Og innstilling til kommunestyret:

Karmøy kommunestyre vedtar Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 – 2028 slik den foreligger.

Karmøy kommunestyre gir kontroll- og kvalitetsutvalget delegert myndighet til å gjøre endringer i planene i samsvar med kommuneloven §§ 23-3 og 23-4.

- Vedlegg:**
1. Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028
 2. Risiko og vesentlighetsvurdering – utarbeidet av Rogaland Revisjon

Saksorientering

Kontroll- og kvalitetsutvalget skal i tråd med kommuneloven § 23-3 annet ledd «*minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner*» og etter kommunelov § 23-4 «*utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.*»

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det kommunestyret som vedtar, etter innstilling fra kontroll- og kvalitetsutvalget. Planen «*baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper*».

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Rogaland Revisjon ble engasjert av kontroll- og kvalitetsutvalget til å utarbeide en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen og å komme med utkast til plan. Utvalget gjorde følgende vedtak i møtet 29.11.23:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsvurdering og Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2023 - 2027 for Karmøy kommune ifølge vedlagt prosjektmandat. Rammen blir satt til 210 timer.

Utvalget hadde i etterkant av møtet 07.02.24 et dialogmøte med forvaltningsrevisor og kom med innspill og synspunkter til analysen.

Risiko- og vesentlighetsanalysen

Revisor presenterte risiko- og vesentlighetsvurderingen i møtet 19.06.24 og som en del av analysen hadde revisjonen utarbeidet en liste med områdene som de mente var mest aktuelle revisjonsprosjektene. Risikoanalysen er et verktøy, som sammen med kontrollutvalgets egne vurderinger skal legges til grunn for prioritering av aktuelle prosjekter. Det er utvalget som prioriterer og vurderer de ulike risikoområdene og avgjøre hvilke område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

I forslaget til plan har revisor innarbeidet kontroll- og kvalitetsutvalget sine foreløpige prioriteringer, som ble gjort i møtet 19.06.24. Revisor har ikke foretatt en numerisk rangering, men har delt de aktuelle prosjektene inn i grupper. Utvalget må vurdere om det er ønskelig å ha en klarere prioritering eller om den foreslåtte gruppeinndelingen er god nok.

Utvalget vil i dette møtet gjøre sine endelige prioriteringer, slik at planen kan oversendes til kommunestyret for sluttbehandling.

Videre behandling av saken

Når kontroll- og kvalitetsutvalget er ferdig med sine prioriteringer vil planene være klare for oversending til kommunestyret for endelig vedtak. Siste frist for å utarbeide planene er ifølge loven senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert.

Kommunestyret bør gi kontroll- og kvalitetsutvalget myndighet til å gjøre endringer i planen dersom det oppstår behov for det, jf. kommunelov §§ 23-3 og 23-4.

Bestilling av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal skje med utgangspunkt i den plan som kommunestyret vedtar, og den budsjettammen kontroll- og kvalitetsutvalget har til rådighet.

Aksdal, 14.08.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

UTKAST

Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2024-2028

Karmøy kommune, 2024

INNHOOLD

1	Plan for forvaltningsrevisjon	3
1.1	Innledning	3
1.2	Formål med planen	4
1.3	Område for gjennomføring av forvaltnings-revisjon	4
1.4	Utvalgte prosjekter	5
1.5	Rapportering og oppfølging	6
2	Plan for eierskapskontroll 2024-2028	7
2.1	Innledning	7
2.2	Eierskapskontroll	7
2.3	Eierstyring	9
2.4	Aktuelle selskapsformer	10
2.5	Selskaper som kan omfattes av eierskapskontroll	12
2.6	Risiko og vesentlighet knyttet til utvelging av aktuelle selskaper	13
2.7	Prioriterte områder for eierskapskontroll	13
2.8	Avslutning	14

1 PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON

1.1 INNLEDNING

I henhold til kommunelovens § 23-1 er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for kontroll og tilsyn i kommunen, og som velger et kontrollutvalg til å utføre den løpende kontrollen på deres vegne.

Kontrollutvalget er bl.a. pålagt å påse at det årlig gjennomføres systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger (forvaltningsrevisjon).

Kontrollutvalget er i tillegg pålagt å utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon for hver kommunestyreperiode, basert på en overordnet risikoanalyse av kommunens virksomhet. Planen skal vedtas av kommunestyret, skal vedtas innen utgangen av året etter at valg har funnet sted, og gjelder fra 2024 til 2028.

Forvaltningsrevisjoner er en sentral del av kontroll- og tilsynsarbeidet i kommunal sektor. Det er derfor viktig at kontrollutvalget og kommunestyret bruker plan for forvaltningsrevisjon som et redskap for å utøve en målrettet og effektiv tilsynsfunksjon i kommunen.

Når kommunestyret bestemmer seg for å igangsette tiltak innenfor kontrollutvalgets ansvarsområde, skal det alltid foretas en vurdering av om saken bør oversendes kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vil ha planen til løpende vurdering og gi tilbakemelding til kommunestyret dersom det oppstår forhold som gjør endringer/ ekstraordinær evaluering nødvendig.

1.2 FORMÅL MED PLANEN

Plan for forvaltningsrevisjon skal bygge på en analyse av virksomheten i Karmøy kommune ut fra en overordnet risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet. Hensikten med risikovurderingen er å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon i ulike sektorer og virksomheter, og er lagt ved planen.

Kontrollutvalgets overordnede formål med forvaltningsrevisjon er å bidra til å forbedre offentlig sektor. Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre «*systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak eller forutsetninger.*» Typiske tema for en forvaltningsrevisjon kan være:

- Gjør kommunen oppgavene på en ressurseffektiv måte?
- Følges regelverket?
- Hvordan følger administrasjonen opp politisk vedtatte mål?
- Har administrasjonen hensiktsmessige styringsverktøy og virkemiddel for å gjennomføre målene?

Et prosjekt vil derfor kunne dreie seg om mål- og regeletterlevelse, mens et annet vil kunne være rettet mot ressursutnyttelse, forbedring og effektivisering.

1.3 OMRÅDE FOR GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGS-REVISJON

1.3.1 KOMMUNENS VIRKSOMHET

Denne planen er i tråd med lovkrav utarbeidet med tanke på forvaltningsrevisjon i den kommende 4-årsperioden.

Kommunene har et bredt spekter av roller og oppgaver. Organisasjonsmessige forhold og eksterne betingelser knyttet til demografi, økonomi, sysselsetting og statlige føringer vil variere i løpet av årene som omfattes av planen. Dette vil kunne påvirke hvor det er aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjon.

1.3.2 FORVALTNINGSREVISJON I KOMMUNALT HELEIDE SELSKAPER

Gjennomføring av forvaltningsrevisjon i kommunale selskaper er mulig dersom selskapet er heleid av kommunene. Dette vil gjelde IKS-er, kommunale oppgavefelleskap/interkommalt politiske råd som er selvstendige rettssubjekter og kommunalt heleide aksjeselskaper eller samvirkeforetak.

En forvaltningsrevisjon av kommunale heleide selskaper gjennomføres etter de samme prinsipper som for kommunens øvrige virksomhet.

I forbindelse med en evt. forvaltningsrevisjon i et kommunalt heleid selskap vil det også være naturlig å se nærmere på kommunens eierskapskontroll, se egen plan under.

1.4 UTVALGTE PROSJEKTER

1.4.1 GENERELT

Omfanget av forvaltningsrevisjon er avhengig av identifisert behov og de ressurser som stilles til rådighet for oppgaven. Den gjennomførte risikoanalysen er ikke uttømmende og vil ikke kunne ta hensyn til alle forhold. Den må sees på som et verktøy til å kunne foreta en prioritering av områder/tema som er aktuelle for forvaltningsrevisjon.

1.4.2 PRIORITERTE OMRÅDER FOR FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget vil med bakgrunn i drøftinger og vurderinger prioritere disse forvaltningsrevisjonsprosjektene de kommende årene. Vi har delt inn områdene i første- og andreprioritet.

Førsteprioritet

Følgende revisjoner prioriteres, men rekkefølgen er uprioritert:

Forvaltningsrevisjoner
Kommunens oppfølging av brukere med rus- og psykisk helseutfordringer
Integrering av flyktninger
Eldreomsorg – brukerperspektiv eller ansattperspektiv (sykefravær)
Økonomisk styring
Skoleresultater og kvalitet i skole
Vedlikeholdsetterslep

Andreprioritet

I tillegg vil kontrollutvalget i løpet av perioden kunne vurdere prosjekter blant disse innbyrdes uprioriterte prosjektene:

Forvaltningsrevisjoner
Arealbruk
Boligsosialt arbeid
Barnevern
Styring av investeringsprosjekter
Klima- og miljøarbeid
Vold og trusler i skolen
Legevaktordningen

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper
Haugaland Brann og redning IKS
Haugaland Kraft AS

Hvert tema vil bli nærmere utdypet og avgrenset ut fra mottatte problemstillinger og i dialog med revisor i forbindelse med den endelige prosjektbestillingen.

1.5 RAPPORTERING OG OPPFØLGING

1.5.1 RAPPORTERING OM GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget er pålagt å påse at kommunestyrets vedtak bl.a. knyttet til forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller blir fulgt opp og skal derfor rapportere til kommunestyret om dette. Kontrollutvalgets behandling med innstilling til kommunestyret blir derfor fortløpende oversendt for sluttbehandling i kommunestyret.

1.5.2 OPPFØLGING AV GJENNOMFØRT FORVALTNINGSREVISJON

Kontrollutvalget skal etter gjennomført forvaltningsrevisjon påse at kommunestyres vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon, følges opp av administrasjonen. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.

Rapportering til kommunestyret om oppfølging av forvaltningsrevisjon vil skje gjennom oversending av enkeltsaker etter at de er behandlet i kontrollutvalget.

1.5.3 KONTRAKTSOPPFØLGING

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter kommunelovens § 23-6 første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter/private som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Kontraktsoppfølgingen gjelder først og fremst faste oppgaver/tjenester og ikke enkeltkontrakter/byggekontrakter o.l.

1.5.4 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette forvaltningsrevisjon på andre områder enn de som er foreslått/vedtatt, dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

2 PLAN FOR EIERSKAPSKONTROLL 2024-2028

2.1 INNLEDNING

Kommunelovens § 23-4 pålegger kontrollutvalget å minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

2.2 EIERSKAPSKONTROLL

En eierskapskontroll er en kontroll av kommunens utøving av sitt eierskap. En eierskapskontroll av kommunen innebærer derfor å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

En kontroll av selskapet er begrenset til selskaper som er heleid av kommunen/ fylkeskommunen. Forvaltningsrevisjon i selskaper der dette er mulig omfattes derfor av plan for forvaltningsrevisjon – se over.

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefellesskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

2.2.1 HELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

2.2.2 DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten eller andre). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

2.3 EIERSTYRING

KS (Kommunenes Sentralforbund) har utarbeidet en veileder for kommunene knyttet til eierskapskontroll. Denne anses å inneholde anerkjente prinsipper for eierstyring, oppsummert til følgende 21 punkter i *Anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll*.

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte – kurs eller eierseminarer
2. Vurdering og valg av selskapsform -
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkksomhet - der man skiller ut den markedsrettede delen av virksomheten for å unngå rolleblanding og kryss subsidiering.
4. Utarbeidelse av lovpålagte eierskapsmeldinger
5. Utarbeidelse og revidering av styringsdokumenter - Kommunestyrene bør fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide en eierskapsmelding for alle sine selskaper.
6. Jevnlige eiermøter - gjennomføre eiermøter for å bidra til god eierstyring og kommunikasjon med selskapet.
7. Eierorganets (generalforsamling eller representantskap) sin sammensetning og funksjon - hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskaps eierrepresentanter i eierorganet
8. Gjennomføring av generalforsamling og representantskapsmøter – innkalling, innkallingsfrister m.m. – bør tas inn i selskapets vedtekter
9. Sammensetning av styret - sørge for at styrets kompetanse salet sett er tilpasset det enkelte selskaps virksomhet. Sikre opplæring av styremedlemmene.
10. Bruk av valgkomite ved styreutnevnelser
11. Kjønnsmessig balanse i styret
12. Rutiner for å sikre riktig kompetanse i styret – Styret bør selv jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. KS anbefaler flere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse.
13. Styresammensetning i konsernmodell (morselskap/datterselskaper)
14. Oppnevning av vararepresentanter
15. Habilitetsvurderinger – rutiner
16. Godtgjøring av styreverv
17. Registrering av styreverv i styrevervregisteret.no
18. Medlemskap i arbeidsgiverorganisasjon for selvstendige rettssubjekter.
19. Utarbeide etiske retningslinjer
20. Administrasjonssjef/daglig leders rolle i kommunale foretak (gjelder kun KF-er, som her er omfattet av Plan forvaltningsrevisjon)
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll - kommunestyre, kontrollutvalg (forvaltningsrevisjon/ eierskapskontroll/øvrige revisjonshandlinger)

En eierskapskontroll kan være en samlet vurdering av hvordan kommunen forholder seg til sitt eierskap i alle sine selskaper, bl.a. med utgangspunkt i kommunens eierskapsmelding og etterlevelse av bestemmelser i denne. Den kan også omfatte et enkelte selskap alene, eller være en del av en forvaltningsrevisjon av et kommunalt heleid selskap.

2.4 AKTUELLE SELSKAPSFORMER

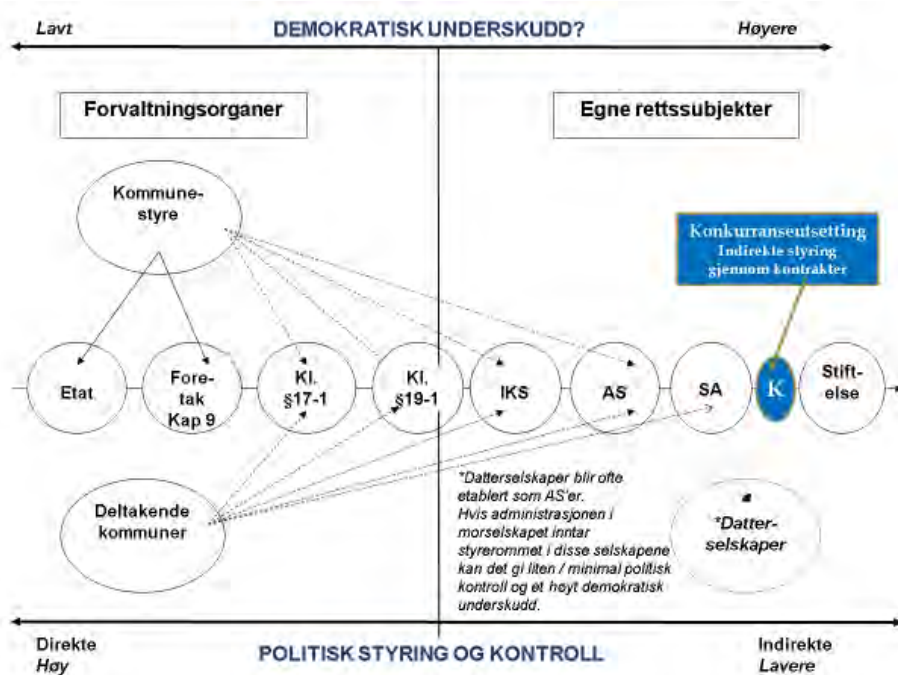
Kommunale eiere står ganske fritt i valg av selskapsform ved etablering av nye selskaper.

De mest vanlige selskapsformene er:

1. **AS - aksjeselskaper** – disse kan være både heleide av kommune, fylkeskommune eller ha private eiere. Begge varianter er omfattet av lovkrav knyttet til aksjeloven. Dette er også en selskapsform som anbefales for flere virksomheter innenfor energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper. Aksjeselskapsformen anses vanligvis som best tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranse-eksponering. I et AS hefter kommunen kun for innskutt aksjekapital.
2. **SA – samvirkeforetak** - disse kan være både heleide av kommune/fylkeskommune eller også ha private eiere. Hovedformålet i et samvirkeforetak er å fremme medlemmenes økonomiske interesser. Medlemmenes behov for samarbeid er viktigere enn at foretaket går med mest mulig overskudd. Medlemmene har ikke ansvar for samvirkeforetakets gjeld ut over evt. andelsinnskudd.
3. **IKS – interkommunalt selskap** – har kun kommunale/fylkeskommunale eiere. Denne type selskaper har i stor grad kommunale oppgaver innenfor revisjon, energi, avfallshåndtering o.l. Dersom det skulle drives næring med fortjeneste i et IKS er dette ofte utskilt i heleide datterselskaper som er AS-er. I et IKS hefter deltakende kommuner iht. sin eierandel for alle forpliktelser i selskapet inkl. lån som selskapet har tatt opp.
4. Nye selskapsformer i kommuneloven av 22-06-2018:
 - a. **Interkommunalt politisk råd:**
To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et interkommunalt politisk råd. Rådet kan behandle saker som går på tvers av kommune- eller fylkesgrensene. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et slikt råd.
 - b. **Kommunalt oppgavefellesskap**
To eller flere kommuner eller fylkeskommuner kan sammen opprette et kommunalt oppgavefellesskap for å løse felles oppgaver. Kommunestyrene og fylkestingene vedtar selv å opprette et oppgavefellesskap.
 - c. Andre selskapsformer som **stiftelser** omfattes ikke av denne planen. Kommunen er ikke eier i en stiftelse, da den er selveiende og kontrolleres via stiftelsesloven.
 - d. **§ 27-samarbeid.** Ifølge kommuneloven av 1992 kunne to eller flere kommuner, to eller flere fylkeskommuner, eller en eller flere kommuner og en eller flere fylkeskommuner, opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret og fylkestinget fattet selv vedtak om opprettelse av slikt styre, som kunne gis myndighet til å treffe avgjørelser som angikk virksomhetens drift og organisering.

Denne type samarbeid er falt bort i ny kommunelov, og eksisterende § 27-samarbeid må derfor endres til IKS eller kommunalt oppgavefellesskap i løpet av inneværende kommunestyreperiode.

Oversikten nedenfor viser i hvor stor grad kommunen har mulighet for direkte (høy) og indirekte (lavere) politisk styring og kontroll i de forskjellige selskapsformene:

2.5 SELSKAPER SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Karmøy kommune har et eierskap i disse selskapene:

Karmøy kommune				
Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Karmøy Kino AS	100 %			
Karmøy Næringsfond AS	100 %			
Solstein Holding AS	100 %			
Haugalandmuseet AS	20 %			
Holding Haugaland Næringspark AS	46,05 %			
Haugaland Brann & Redning IKS		37,16 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		35,79 %		
Haugaland Vekst IKS		9,09 %		
Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS		10,19 %		
Karmsund Havn IKS		38,46 %		
Krisesenter Vest IKS		23,52 %		
Rogaland Revisjon IKS		8,19 %		
Aktio AS			8,29 %	
Aski AS			55,04 %	
Byggopp, Opplæringskontor for Bygg- og Anleggsteknikk Rogaland AS			0,19 %	
Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS			22,09 %	
E134 Haukelivegen AS			2,17 %	
Fjord Norge AS			0,24 %	
Haugaland Kraft AS			34,72 %	
HIL-Hallen AS			5 %	
Marin Energi Testsenter AS			8,05 %	
Munor Musikkselskapet Nordvegen AS			26,67 %	
Norsk Bane AS			0,95 %	
Rogaland Ressurssenter AS			1,70 %	
Storhall Karmøy AS			10,00 %	
Biblioteksentralen SA				N/A
Friluftsrådet Vest Kommunalt Oppgavefelleskap				N/A

2.6 RISIKO OG VESENTLIGHET KNYTTET TIL UTVELGING AV AKTUELLE SELSKAPER

Som det går fram innledningsvis skal planen for utvelgelse av prosjekter knyttet til eierskapskontroll bygge på risikovurdering av kommunens eierskap. Kontrollutvalget har bedt revisor om å utarbeide en slik risikovurdering, som i hovedsak peker ut disse punktene:

2.6.1 VESENTLIGHET

Hvor viktig er selskapet for kommunens målsettinger?

- Økonomisk bidragsyter til kommunen
- Forvalter store verdier for kommunen
- Leverer viktige kommunale tjenester
- Oppnår et politisk mål for kommunen

2.6.2 RISIKO

Hvor stor risiko er det for at formålet med eierskapet ikke nås?

- Risiko ved eierstyringen av selskapet (kommunen)
- Oppfølging av selskapet
- Risiko hos selskapet
- Selskapets oppfølging av eiernes føringer
- Selskapets drift og utvikling

2.7 PRIORITERTE OMRÅDER FOR EIERSKAPSKONTROLL

Selskaper som er prioritert av kontrollutvalget for forvaltningsrevisjon i perioden skal også omfattes av en eierskapskontroll. Det gjelder disse prioriterte selskapene:

Eierskapskontroller av selskaper
Haugaland Brann og Redning IKS
Haugaland Kraft AS
Karmøy kommunens oppfølging av eierskap

Der det er flere eiere utføres en felles revisjon hvis alle eiere ønsker det.

Kontrollutvalget kan om ønskelig også foreta en eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon i utvalgte selskaper.

2.8 AVSLUTNING

Kontrollutvalget ber om delegert fullmakt til å iverksette eierskapskontroll i andre selskaper/samarbeidsformer enn de som er foreslått/vedtatt dersom kontrollutvalget mener dette vil ha høyere nytteverdi. Kommunestyret har også myndighet til å pålegge kontrollutvalget å gjennomføre konkrete bestillinger i løpet av planperioden dersom det er ønskelig.

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Karmøy kommune, 2024

1	Oppsummering	5
2	Innledning.....	6
2.1	Metode	6
2.1.1	Begrepsavklaring	7
2.1.2	Vurdering av risiko og vesentlighet	8
2.1.3	Informasjonsgrunnlag.....	8
2.1.4	Avgrensning.....	8
3	Generelle utviklingstrekk	9
3.1	Innledning.....	9
3.2	Økonomisk handlingsrom for kommunen	9
3.3	Befolkningsutvikling	10
3.4	Effektivitet.....	14
3.5	Oppsummering	15
4	Sektorvise utviklingstrekk.....	16
4.1	Innledning.....	16
4.2	Oppvekst.....	16
4.2.1	Barnevern.....	16
4.2.2	Implementering av endringer i opplæringsloven ..	16
4.2.3	Ressursbruk og kompetanse i barnehage og skole	17
4.2.4	Vold og trusler i skolen	18
4.2.5	Vurdering.....	18
4.3	Helse og velferd.....	19
4.3.1	Kompetansegapet vil øke innen helse og omsorg .	19
4.3.2	Rus og psykiatri	20
4.3.3	Eldreomsorg.....	21
4.3.4	Legevaktordningen	22
4.3.5	Vurdering.....	23
4.4	Samfunn.....	24

4.4.1	Integrering av flyktninger	24
4.4.2	Vedlikeholdsetterslep	24
4.4.3	Digitalisering	25
4.4.4	Boligsosialt arbeid	26
4.4.5	Klima- og miljøarbeid	26
4.4.6	Vurdering	28
4.5	Administrasjon	29
4.5.1	Styring av investeringsprosjekter	29
4.5.2	Arealbruk	30
4.5.3	Avvikssystemet	31
4.5.4	Omstilling på grunn av demografiske endringer ...	31
4.5.5	Vurdering	32
5	Forvaltningsrevisjoner	34
6	Statlige tilsyn	35
7	Kommunale selskaper	36
7.1	Innledning	36
7.2	Lovregler	36
7.2.1	Hvilke selskapsformer er omfattet av eierskapskontroll?	37
7.2.2	Heleide og deleide kommunale selskaper	38
7.3	Selskap som kan omfattes av eierskapskontroll	38
7.4	Kommunen som eier	39
7.5	Heleide aksjeselskaper	39
7.6	Interkommunale selskaper	40
7.7	Deleide aksjeselskaper	41
7.8	Vurdering	42
	Vedlegg	44
	Skriftlige Kilder	44

Muntlige Kilder	44
-----------------------	----

1 OPPSUMMERING

Minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal kontrollutvalget utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskap, og vedtas av kommunestyret. Kommunestyret kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Formålet med ROV-en er å gi kontrollutvalget et risikobilde av hele kommunens virksomhet og identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for fireårsperioden 2024-2028.

I tabellen under oppsummerer vi risiko- og vesentlighetsvurderingen vår. En mer utførlig versjon av denne finnes i vurderingsdelen.

Forvaltningsrevisjoner

Tema	Vurdering
Omstilling	
Arealbruk	
Boligsosialt arbeid	
Vedlikeholdsetterslep	
Rus og psykiatri	
Barnevern	
Implementering av endringer i opplæringsloven	
Vold og trusler i skolen	
Ressursbruk og kompetanse i barnehage og skole	
Helse- og omsorg – kompetanseutnyttelse	
Eldreomsorg	
Legevaktordningen	
Integrering av flyktninger	
Digitalisering	
Klima- og miljøarbeid	
Styring av investeringsprosjekter	
Avvikssystemet	

Eierskapskontroller/forvaltningsrevisjon i selskaper

Tema	Vurdering
Haugaland Brann og Redning IKS	
Karmøy kommunes oppfølging av eierskap	
Haugaland Kraft AS	

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød).

Vi har ikke drøftet områder i kommunen hvor risikoen vurderes å være lav. Derfor er ikke tema med lav risiko (grønn) med i tabellen.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover. Det betyr at når noe markeres med rødt kan det skyldes at dette er sentral utfordring innenfor et viktig område.

Vi ønsker å understreke at risikovurderingene i matrisen er skjønnsmessige vurderinger basert på foreliggende informasjon og erfaringer. Kontrollutvalget kan vurdere risikoen på en annen måte. Det er kontrollutvalget som til slutt skal vurdere og prioritere de ulike områdene, og avgjøre rekkefølgen for forvaltningsrevisjonsprosjekt i plan for forvaltningsrevisjon.

2 INNLEDNING

2.1 METODE

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller

fylkestingets vedtak. En forvaltningsrevisjon kan eksempelvis dreie seg om å undersøke om kommunens vedtak og forutsetninger iverksettes så effektivt som mulig, gitt de rammene som er satt av kommunen. Effektivitet i kommunal forvaltning omfatter både god måloppnåelse og at målene nås med minst mulig ressurser. Forvaltningsrevisjon er nærmere omtalt i kommuneloven § 23-3.

I henhold til kommuneloven innebærer eierskapskontroll å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll er omtalt i kommuneloven § 23-4.

En risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen innebærer en identifisering av kommunens risikoområder og en vurdering av risikoens vesentlighet. Dette vil utgjøre forslag til områder som er viktig for kontrollutvalget å få informasjon om, og som revisor mener bør revideres.

2.1.1 BEGREPSAVKLARING

Risiko

I denne sammenheng forstås *risiko* som faren for at hendelser eller situasjoner med uønskede eller negative konsekvenser **kan** inntreffe. Eller, hva som er faren for uønskede eller negative konsekvenser etter at en hendelse eller situasjon **har** inntruffet. Det kan være avvik fra for eksempel regelverk, mål, vedtak og andre føringer som kommune har satt for virksomheten, risiko for mangelfulle resultater, at virkemidlene ikke fungerer, eller at de ikke brukes riktig.

Sannsynligheten for at avviket vil inntreffe blir ikke tallfestet. Det gjennomføres heller ikke en kartlegging av samtlige konsekvensene av et mulig avvik. Her skiller ROV-arbeidet seg fra tradisjonell risiko- og sårbarhetsanalyse.

Vesentlighet

I denne sammenheng forstås vesentlighet som en samlet vurdering av kartlagte risikoer og utfordringer, basert på i hvor stor grad risikoen utgjør en fare for kommunens eller selskapenes måloppnåelse.

Risikoens vesentlighet vurderes på flere måter, men to perspektiver gjennomsyrrer våre vurderinger: 1) Læring og forbedring, dvs. hvor er det størst læringspotensial, og 2) aktualitet, dvs. sentrale samfunnsendringer og endringer av lovverk. Disse perspektivene vil som regel ha en mer spesifikk eller detaljert innfallsvinkel. Eksempler her er økonomi, organisering, styring, ressursutnyttelse, kvalitet, forebygging, kompetanse, samarbeid og ivaretagelse av brukere.

Oppmerksomheten vår er ikke bare rettet mot hva som kan gå galt eller mot at mål ikke blir nådd. Vi retter også oppmerksomheten mot det som vil være sentrale utfordringer for kommunen i årene fremover.

Vesentlighet i dette ROV-arbeidet baseres på en subjektiv vurdering av de ulike områdene og deres relative betydning. Analysen vil ikke sammenligne og veie områder opp mot hverandre.

2.1.2 VURDERING AV RISIKO OG VESENTLIGHET

For å visualisere vår samlede vurdering av tjeneste- og/eller forvaltningsområdets risiko og vesentlighet, brukes trafikklysmodellen, hvor fargeskala angir vurdering av risiko og vesentlighet som lav (grønn), middels (gul) eller høy (rød). Sammen med trafikklyset blir det gitt en vurdering. En rød markering trenger ikke å bety at det står dårlig til, men at det kan være en sentral utfordring innenfor dette området.

Vurderingen av vesentlighet er bidrag til å prioritere områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, men vil ikke bli rangert. Målet er at forvaltningsrevisjonen over tid dekker en bred nok del av kommunens virksomhet.

2.1.3 INFORMASJONGRUNNLAG

I arbeidet med å identifisere risikoområder i kommunens tjenesteområder og eierinteresser, brukes ulike informasjonskilder som kunnskapsgrunnlag for analysen. Dette for å etablere en felles forståelse av kommunens nåsituasjon, muligheter og framtidige behov.

Det er også gjennomført dialogmøte med kommunedirektørens ledergruppe og workshop med kontrollutvalgets medlemmer. I tillegg er revisjonens kjennskap til kommunen gjennom både regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner og andre oppdrag tatt inn i grunnlaget.

2.1.4 AVGRENSNING

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er en overordnet analyse, og har ikke som formål å beskrive alle forhold ved kommunen og selskaper som kommunen har eierandeler i. Omfanget er begrenset til å identifisere behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Det betyr at analysen kun vil omtale de områder og/eller selskap hvor det vurderes å foreligge en viss risiko og/eller vesentlighet. Områder som i denne forbindelse blir ansett som grønne (trafikklysmodellen) vil derfor ikke bli nærmere omtalt.

3 GENERELLE UTVIKLINGSTREKK

3.1 INNLEDNING

2023 var preget av både høye skatteinntekter og betydelig kostnadsvekst for kommunene. Disposisjonsfondene økte, men dette positive bildet ble delvis dempet av utfordringer knyttet til flyktningkrisen som følge av krigen i Ukraina.¹

Utsiktene for 2024 er usikre. Antall flytninger fra Ukraina fortsetter å øke, og det er ventet at 35.000 nye flyktninger kommer til Norge i år, i tillegg til de over 70.000 som allerede har kommet². Kostnadene framover er ventet å stige, mens skatteinntektene er avhengige av lønnsveksten og den generelle økonomiske utviklingen.

Befolkningsframskriving viser en generell trend med flere eldre og færre yngre. Dette vil føre til endring i kommunens tjenesteyting, med mindre behov innen oppvekst og økt behov innen levekår. Endringen vil også føre til en reduksjon i andelen yrkesaktive i forhold til eldre, noe som kan legge press på rekrutteringen i kommunene.

En endring i befolkningssammensetningen påvirker også kommunenes inntektsgrunnlag. KS utarbeider årlig en demografimodell³ som viser hvordan befolkningsendringer forventes å påvirke kommunens utgifter. Denne modellen er imidlertid ikke oppdatert for 2023, da det mangler en befolkningsframskriving som tar høyde for flyktningstrømmen fra Ukraina på kommunenivå.

Dette skaper usikkerhet for kommuneøkonomien i 2024 og fremover. Kommunene står overfor en rekke utfordringer, og det er behov for god planlegging og prioritering for å sikre at de kan håndtere disse utfordringene på en god måte.

3.2 ØKONOMISK HANDLINGSROM FOR KOMMUNEN

Kommunens grad av økonomisk handlingsrom kan vurderes ut fra flere indikatorer. KS har utviklet en indikator for økonomisk handlingsrom⁴ på kommunenivå der følgende tre økonomiske størrelser ses i sammenheng og vektet likt:

- netto driftsresultat etter netto bundne fondsavsetninger
 - viser hvor mye av driftsinntektene kommunen kan benytte til avsetninger og finansiering av investeringer
 - under 1 % indikerer begrenset handlingsrom, over 2 % indikerer stor grad av handlingsrom

¹ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/sjefokonomens-side/kommuneokonomien-2023-25/>

² UDI

³ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/inntektssystemet/ks-prognosemodell---palogging/prognosemodellen/ks-prognosemodell-for-kommuner/>

⁴ <https://www.ks.no/fagomrader/okonomi/kno/det-okonomiske-handlingsrommet-er-bedret-i-mange-kommuner2/>

- netto lånegjeld fratrullet ubundne investeringsfond
 - o viser kommunens gjeldsnivå i forhold til driftsinntektene
 - o 85 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
 - o lav netto lånegjeld er opp til 65 % (grønt), middels mellom 65-85 % (gult) og høy over 85 % (rødt)
- disposisjonsfond inkludert samlet merforbruk i driftsregnskapet til senere inndekning
 - o viser kommunens evne til å håndtere uforutsette utgifter
 - o 5 % av driftsinntektene er satt som referansenivå
 - o høyt disposisjonsfond er over 9 % (grønt), middels er mellom 5-9 % (gult) og lavt disposisjonsfond er under 5 % (rødt)

De tre indikatorene vektes likt og sammenlignes med grenseverdiene for netto driftsresultat. Dette gir en samlet vurdering av handlingsrommet til kommunen.

Tabell 1: Økonomisk handlingsrom 2022, Karmøy kommune

Indikator	Verdi	Vurdering
Netto driftsresultat	3,9 %	
Netto lånegjeld	57,8 %	
Disposisjonsfond	17,3 %	
Samlet handlingsrom		

Kilde: KS Økonomisk handlingsrom 2022

Karmøy kommune har stor grad av økonomisk handlingsrom i 2022.

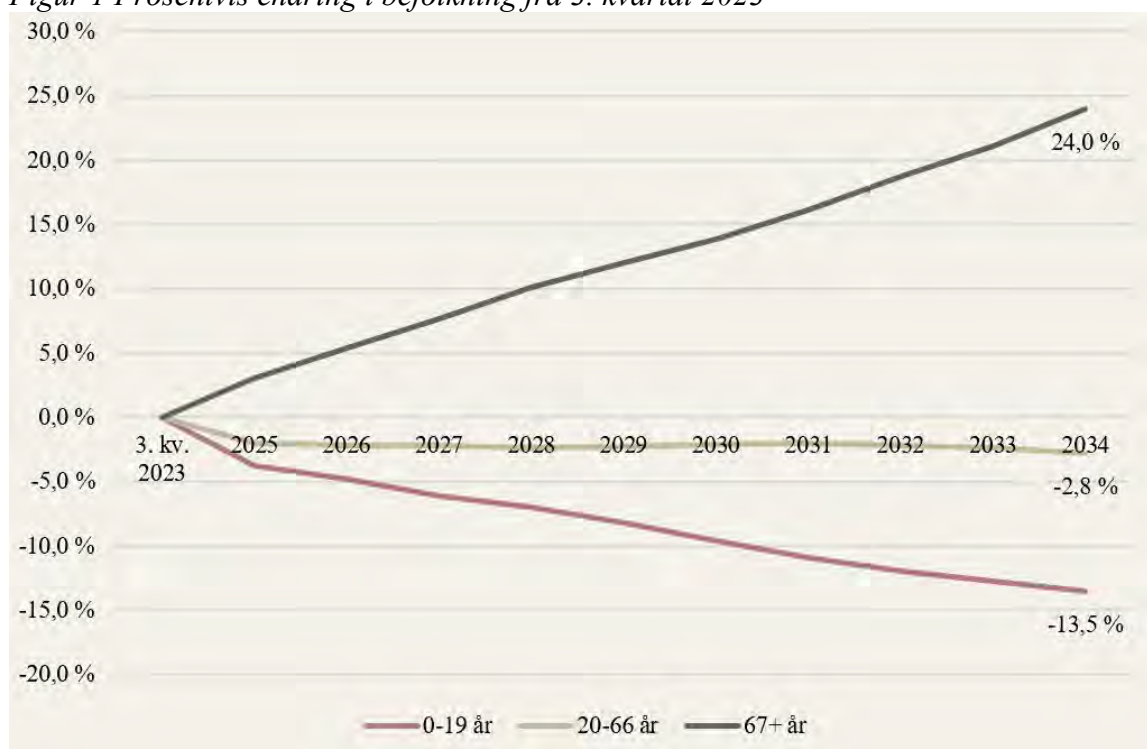
3.3 BEFOLKNINGSUTVIKLING

Befolkningsutviklingen i Karmøy kommune frem mot 2034 preges av en liten befolkningsnedgang, og en betydelig skjevfordeling mellom aldersgruppene. Andelen eldre øker betydelig, mens andelen yngre reduseres. Dette vil føre til en økning i forsørgerbyrden og et økt behov for kommunale tjenester rettet mot eldre.

Befolkningsvekst og aldersfordeling

Karmøy kommune har per 3. kvartal 2023 43 306 innbyggere. Befolkningsframskrivingen viser en nedgang på 1,1 % (476 personer) frem mot 2034. Nedgangen er imidlertid ikke jevnt fordelt mellom alle aldersgruppene.

Figur 1 Prosentvis endring i befolkning fra 3. kvartal 2023

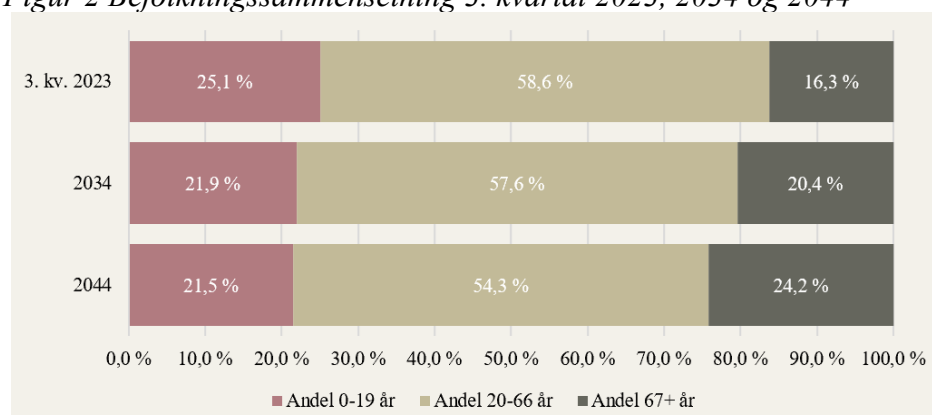

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Den største veksten finner vi blant de eldre over 67 år, med en vekst på 24 % (1693 personer). Samtidig ser vi en reduksjon på 13,5 % (1469 færre personer) blant de yngste (0-19 år).

Denne skjeve fordelingen vil påvirke befolkningssammensetningen i kommunen betydelig. Figuren under illustrerer denne endringen fra 3. kvartal 2023 til 2034.

Figur 2 Befolkningssammensetning 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

Figuren viser en vekst i andelen over 67 år, og en reduksjon i andelen yrkesaktiv alder og yngre.

Flyktninger

Tabell 2: Bosettingstall, 2022-2024

	Antall personer kommunen har blitt anmodet om å bosette	Antall personer kommunen har vedtatt å bosette	Antall bosatte personer
2022	250	294	218
2023	345	345	346
2024	340	Avventer vedtak ⁵	

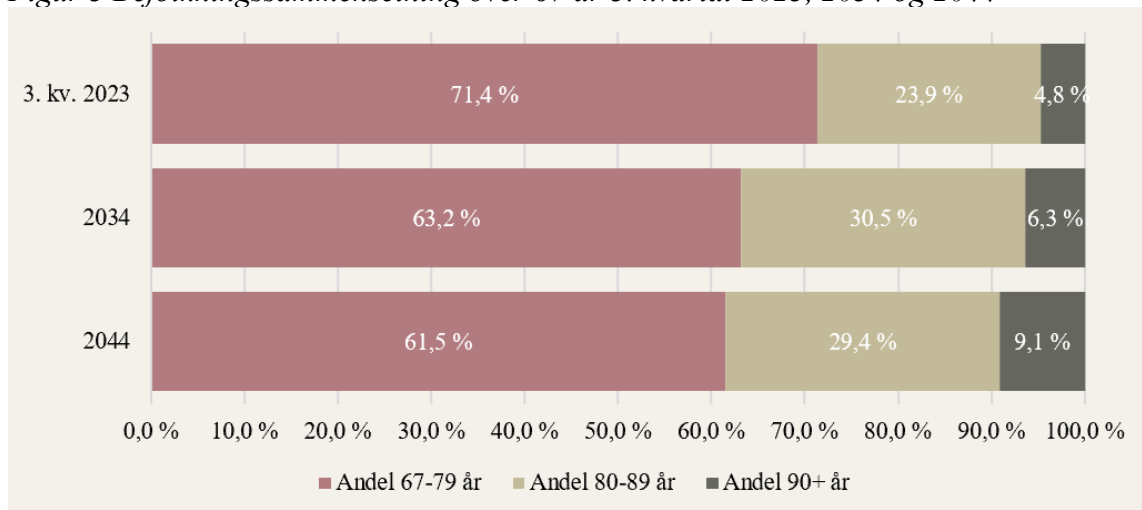
Kilde: Imdi

Karmøy kommune bosatte totalt 218 flyktninger i 2022 og ytterligere 346 i 2023. Anmodningsvedtaket for 2024 er 340 personer.

Forsørgerbyrde og behov for kommunale tjenester innenfor pleie og omsorg

Forsørgerbyrden er et mål på forholdet mellom antall personer i yrkesaktiv alder (20-66 år) og antall personer over 67 år. Den demografiske utviklingen frem mot 2044 vil føre til en økning i forsørgerbyrden i Karmøy kommune, fra 3,6 til 2,2.

Figur 3 Befolkningssammensetning over 67 år 3. kvartal 2023, 2034 og 2044

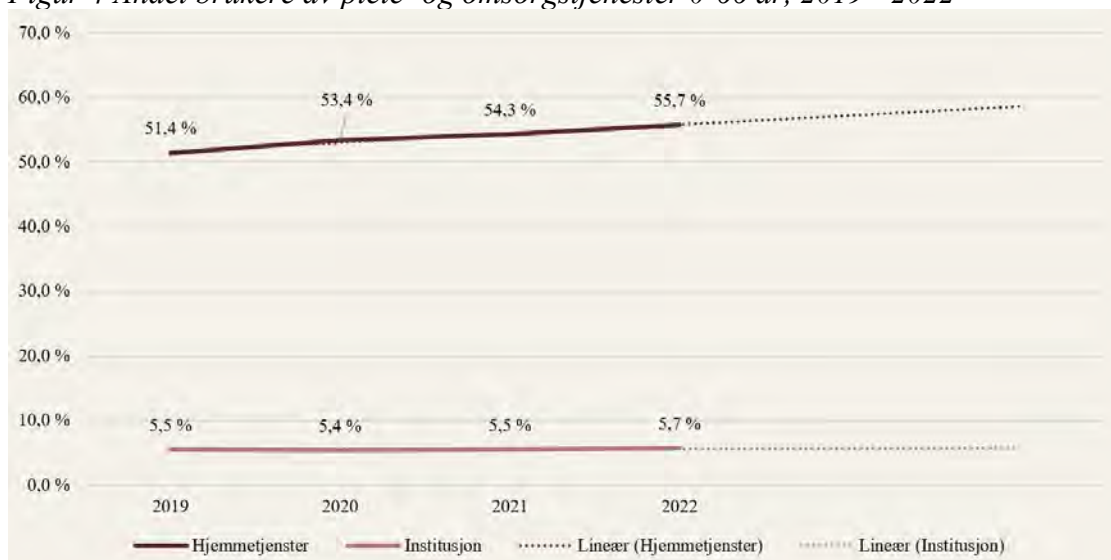
Kilde: Framsikt/SSB, middels vekst

⁵ Per 29.02.2024.

Selv om mange eldre ikke har behov for omfattende kommunale tjenester, øker behovet generelt med alderen. I Karmøy kommune ser vi en betydelig økning i andelen eldre over 80 år, en gruppe som ofte har et større behov for kommunale tjenester.

I tillegg til at det blir flere eldre som vil få behov for kommunale pleie- og omsorgstjenester er det også flere innbyggere under 67 år som mottar tjenester.

Figur 4 Andel brukere av pleie- og omsorgstjenester 0-66 år, 2019 - 2022

Kilde: Framsikt/SSB

Hele 55,7 % av alle som mottar hjemmetjenester i Karmøy kommune er under 67 år. Trenden indikerer en svak vekst fremover. Av alle beboere på institusjon er 5,7 % under 67 år.

Figur 5 Andel hjemmetjenestemottakere med omfattende bistandsbehov 0-66 år, 2019 - 2022

Kilde: Framsikt/SSB

Av brukere av hjemmetjenester under 67 år har 23,9 % omfattende bistandsbehov.

3.4 EFFEKTIVITET

Agenda Kaupang beregner en kommunes effektivitet ved å kombinere en kvalitetsindikator og en kostnadsindikator. Kvalitetsindikatoren er sammensatt av 86 forskjellige indikatorer innenfor ulike tjenestekområder. Kostnadsindikatoren er netto driftsutgifter justert for utgiftsbehov. For å beregne effektivitet bruker man gjennomsnittet av kvalitetsindikatoren og kostnadsindikatoren. Effektiv drift betyr tjenester med god kvalitet og lave kostnader.

For mer om disse beregningene, se [vedleggsdelen](#). Her presenteres også flere indikatorer.

Tabell 3: Effektivitetsindeks 2023, Karmøy kommune

	Kvalitets- indeks	Kostnads- indeks	Effektivitets- indeks
Pleie og omsorg	▲	▲	▲
Grunnskole	▲	●	●
Barnehage	▲	▲	▲
Administrasjon	●	●	●
Helse	▲	●	▲
Sosial	▲	▲	▲
Barnevern	▲	▲	▲
Kultur	▲	●	▲
Brann og redning	▲	▲	▲
Plan	▲	▲	▲
Samferdsel	●	●	●
Bolig	▲	▲	▲
Samlet	▲	●	●

Kilde: Agenda Kaupang, Norges best styrte kommuner - Kommuneindeksen 2023

* Samlet vurdering for kvalitet og kostnad er basert på flere tjenestekområder enn presentert i modellen. Innenfor kostnadsindeksen vurderes 15 tjenestekområder, mens innenfor kvalitetsindeksen vurderes 13 tjenestekområder. Vi har valgt ut de tjenestekområdene som både hadde kvalitetsindeks og kostnadsindeks.

Tabellen viser at Karmøy kommune har høy effektivitet samlet sett for sine tjenester. Kvaliteten på tjenestene samlet viser en moderat kvalitet. Høy kvalitet finner vi innenfor administrasjon og samferdsel.

3.5 OPPSUMMERING

Karmøy kommune har et godt økonomisk handlingsrom, men det er viktig å være bevisst på utfordringene knyttet til befolkningsutviklingen i årene som kommer. Med en aldrende befolkning og færre barn og unge vil dette medføre:

- Økt behov for tjenester til eldre kan føre til økte utgifter.
- Håndtering av et stadig høyere forsørgerbehov
- Redusert behov for skoleplasser.
- Behov for en plan på hvordan redusere aktiviteten og kostnadene i grunnskolen.

4 SEKTORVISE UTVIKLINGSTREKK

4.1 INNLEDNING

I denne delen går vi nærmere inn på de sektorvise utviklingstrekkene i kommunen. Sentrale kilder for dette er handlings- og økonomiplanen 2024-2027, møte med kontrollutvalget, møte med administrasjonen og et knippe andre nasjonale og lokale styringsdokumenter.

4.2 OPPVEKST

4.2.1 BARNEVERN

Med barnevernsreformen, som trådte i kraft 1. januar 2022, fikk kommunen et større faglig og økonomisk ansvar for barnevernet. Dette innebærer blant annet et helhetlig økonomisk ansvar for ordinære fosterhjem og oppfølging og veiledning av disse. Egenandeler for statlige barnevernstiltak, som akuttiltak og institusjon, har økt kraftig, mens egenandelen for spesialiserte hjelpetiltak er redusert. Økt økonomisk ansvar blir kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet.

Reformen skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats i kommunen. Hovedmålet med reformen er at flere barn skal få rett hjelp til rett tid, og at tjenestetilbudet i større grad skal kunne tilpasses lokale behov. Dette stiller krav til kommunens styring av barnevernet, til ledelse i barnevernet og til det samlede familiestøttende arbeidet.

Ifølge første evaluering/statusmåling av barnevernsreformen⁶, har kommunalt barnevern samlet hatt en økning i netto prisjusterte driftsutgifter på 2,1 milliarder kroner fra 2021 til 2022. Den største økningen finner vi i forbindelse med «tiltak når barnet er plassert av barnevernet» (Funksjon 252), etterfulgt av saksbehandling, drift og administrasjon (funksjon 244). Utgiftsøkningen har trolig sammenheng med kommunenes økte ansvar for finansiering av fosterhjem, kombinert med økte statlige egenandeler for institusjon og spesialiserte fosterhjem.

Barnevern var noe kontrollutvalget ønsket å se nærmere på. Kommunens evne til blant annet «tidlig innsats» og «samordning», vesentlige begreper i barnevernsreformen, ble nevnt i vårt dialogmøte som et tema å undersøke nærmere.

4.2.2 IMPLEMENTERING AV ENDRINGER I OPPLÆRINGSLOVEN

⁶ [*Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNSREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.*](#) Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.

Mye av innholdet i dagens opplæringslov blir videreført i ny lov som trer i kraft 1.8.2024. Det er imidlertid noen endringer som kan være verdt å merke seg. I ny opplæringslov er kommunens plikt til å sørge for at elever får tilpasset opplæring videreført. Det er derimot tydeliggjort at tilpasset opplæring gjelder for alle elever, også de med stort læringspotensial.

Videre er det presisert at den som skal gi individuell tilrettelagt opplæring, må oppfylle kompetansekravene for å bli ansatt i lærerstilling og kompetansekravene for å undervise i de enkelte fagene. Muligheten for unntak er fortsatt gjeldende. Det nye er imidlertid at det er mulig å gjøre unntak fra både kompetansekrav for å bli ansatt i lærerstilling og krav om at lærere må ha relevant kompetanse i de fagene de skal undervise i. Personen som skal gjennomføre undervisningen må ha en universitets- eller høyskoleutdanning som gjør vedkommende særlig egnet til å ivareta behovet til eleven. Det betyr at assistenter i skolen, etter ny lov, ikke kan gi tilrettelagt opplæring. Unntak krever sakkyndig vurdering av hvilken kompetanse den som skal gi undervisning i det aktuelle tilfellet bør ha. Dette må også komme frem av vedtaket om individuelt tilrettelagt opplæring. Disse nye kompetansekravene kan potensielt være utfordrende for Karmøy med tanke på kapasitet og ressursbruk.

En annen viktig endring er lovfesting av kommunens plikt til å sørge for at elever med fravær i grunnskolen får oppfølging. Dermed må Karmøy i fremtiden jobbe for mer nærvær i skolen for å bedre mulighetene til at elevene fullfører og består.

4.2.3 RESSURSBRUK OG KOMPETANSE I BARNEHAGE OG SKOLE

I dialogmøtet med administrasjonen ble kommunens skole- og barnehagestruktur pekt på som et høyst relevant tema. Økonomi, lærertetthet og fagkompetanse/fagmiljø ble omtalt som punkter som gjerne kan undersøkes i en forvaltningsrevisjon.

Også kontrollutvalget mente at skole var aktuelt som tema. Det ble i vårt dialogmøte oppgitt at skolestruktur, kvalitet i skolen og rekruttering av lærere, kan være aktuelle områder å se nærmere på. Det ble også stilt spørsmål til hvorfor Karmøy gjør det så dårlig på nasjonale prøver sammenlignet med andre kommuner.

En forvaltningsrevisjon kan undersøke flere av disse aspektene. Det er også mulig å avgrense til et mindre antall temaer. Det går an å se på skole eller barnehage, eller begge.

4.2.4 VOLD OG TRUSLER I SKOLEN

På nasjonalt nivå har det vært et økt søkelys på vold og trusler i skolen. Dette har også resultert i flere undersøkelser om regeletterlevelse. Blant de 62 skolene i landet som hadde Arbeidstilsynet på besøk i fjor, fikk hele 47 kritikk for manglende forebygging av vold og trusler.⁷

Vold og trusler i skolen var også noe administrasjonen var opptatt av i vårt dialogmøte. Det ble rapportert om mottakelse av bekymringsmeldinger fra ungdomsskoler knyttet til vold og trusler, og at det er en økende grad av anmeldelser knyttet til tematikken. Det ble også nevnt at det har forekommet drapstrusler fra elever til lærer.

Karmøyskolen har nulltoleranse for vold.⁸ Det er lovkrav i for eksempel opplæringsloven og arbeidsmiljøloven som kommunen må etterleve.

4.2.5 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Barnevern	Reform skal bidra til å styrke forebygging og tidlig innsats. Andre instanser på oppvekstfeltet får et større ansvar. Et utstrakt samarbeid er nødvendig. Risiko for at barn ikke får rett hjelp til rett tid.	<i>Hvordan fungerer kommunens arbeid med forebygging og tidlig innsats?</i> <i>Hvordan fungerer ansvarsdelingen og det tverrfaglige samarbeidet?</i>
	Implementering av endringer i opplæringsloven	Endringer i opplæringsloven. Flere momenter. Blant annet innen tilrettelagt opplæring og oppfølging av fravær. Risiko for mangelfull implementering av de nye lovkravene.	<i>Aktuelt sent i perioden – når de nye lovendringene har fått tid til å virke.</i> <i>I hvilken grad har Karmøy lyktes med å implementere lovendringene i opplæringsloven?</i>

⁷ <https://www.utdanningsnytt.no/arbeidstilsynet-larere-opplaering/skole-norge-ikke-rustet-for-vold-og-trusler-refses-av-arbeidstilsynet/394407>

⁸ [HØP 2024-2027, s. 195](#)

	Ressursbruk og kompetanse i barnehage og skole	Mange viktige områder. Både skolestruktur, kvalitet, kompetanse og ressursbruk kan være aktuelt å se nærmere på. Kan gi gode svar på hvordan en skal bedre tilrettelegge driften for kommunens yngste.	<i>Hvordan er ressursbruken innen oppvekstfeltet i Karmøy sammenlignet med andre kommuner?</i> <i>Finnes det forbedringsområder?</i> <i>Er organiseringen formålstjenlig sett i et kompetanse- og kvalitetsperspektiv?</i>
	Vold og trusler i skolen	Mange skoler i landet opplever vold og trusler fra elever. Dette er negativt for læringsmiljøet og de ansattes velferd. Både lovkrav i arbeidsmiljøloven og opplæringsloven som må etterleves.	<i>I hvilken grad er grunnskolens rutiner, systemer og tiltak egnet for å forebygge hendelser med vold og trusler?</i> <i>Hvordan fungerer grunnskolens håndtering og oppfølging av hendelser som involverer vold og trusler?</i>

4.3 HELSE OG VELFERD

4.3.1 KOMPETANSEGAPET VIL ØKE INNEN HELSE OG OMSORG

De ansatte er ryggraden i helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Tilstrekkelig og kompetent personell er avgjørende for at kommunene skal kunne tilby helse- og omsorgstjenester av god kvalitet. Det har blitt et større press på personellet i helse- og omsorgstjenestene i landet de siste årene, og situasjonen blir enda strammere frem mot 2035.

Ifølge SSBs framskrivninger vil det frem mot 2035 bli en kraftig vekst i behovet for årsverk både innen kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten i Norge. Den sterkeste behovsøkningen kommer i kommunehelsetjenesten. Det vil bli et stadig større gap mellom tilbud og etterspørsel etter sykepleiere og helsefagarbeidere.

Andelen av alle sysselsatte i Norge som jobber i helse- og omsorgstjenesten er tredoblet fra tidlig på 1970-tallet. I 2021 arbeidet 15 prosent av alle sysselsatte i helse- og omsorgssektoren. Mange

kommuner står i en bemanningskrise, og det er særlig vanskelig å få tak i sykepleiere og leger. Utfordringene er størst i distriktene.⁹

Det er høyskole- og universitetsutdannet personell som har stått for veksten de seneste årene. Fagarbeidere og personell uten formell utdanning har ikke økt tilsvarende.

Demografiutviklingen utfordrer helse- og omsorgssektoren på to måter: Økningen i antall eldre betyr økt behov for pleie- og omsorgstjenester. Samtidig bremses veksten i tilgjengelig arbeidskraft før den stopper helt opp. Fra midten av 2030-tallet vil antallet personer i yrkesaktiv alder falle. Helsepersonellkommisjonen mener derfor at det ikke er bærekraftig å øke helse- og omsorgssektorens andel av den totale arbeidsstyrken vesentlig. Fordi ansatte allerede er et knapphetsgode, og i «*enda større grad vil være det fremover, må helse- og omsorgstjenesten bruke personellet og deres kompetanse mye mer effektivt enn før. Det blir færre ansatte per pasient*».¹⁰

Gapet mellom tilbud og etterspørsel er strukturelle nasjonale helse- og omsorgsutfordringer som Karmøy naturligvis ikke kan løse alene. For Karmøy blir det derfor avgjørende å få til en best mulig utnyttelse av de ressursene og den kompetansen kommunen har.

Helt til slutt: Andelen kommuner som sier de sliter med å rekruttere sykepleiere er nesten doblet siden 2015.¹¹ Dette har ført til en skjerpet konkurranse mellom kommunene, som også konkurrerer med sykehus, vikarbyråer, private institusjoner og aktører utenfor helsesektoren. Kommunene har begynt å overby hverandre i form av økt lønn eller andre ordninger for å rekruttere kompetansen de trenger (rekrutteringstilskudd, lokale tillegg, nedbetaling av deler av studielån osv.). I tillegg er det en trend at flere sykepleiere leier seg selv ut via vikarbyrå til langt høyere lønn.¹² Dette er forhold som etter alt å dømme vil bidra til å øke kommunens helse- og omsorgskostnader.

4.3.2 RUS OG PSYKIATRI

Kommunens tjenestetilbud knyttet til rus og psykiatri ble tatt opp av administrasjonen i vårt dialogmøte. Det ble blant annet uttrykt bekymring over mulig mangel på boliger og stilt spørsmål til hvorvidt kommunen vil klare å tilpasse seg behovet raskt nok. Det var et ønske om å få utredet hvordan kommunen jobber for å tilrettelegge innen psykiatri/rus.

⁹ Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

¹⁰ Helsepersonellkommisjonen – tid for handling, 2023.

¹¹ [Ingen yrkesgrupper er vanskeligere å rekruttere for kommunene enn sykepleiere \(sykepleien.no\)](#)

¹² [Helseminister om sykepleiere som leier ut seg selv: – En kjempeutfordring \(vg.no\)](#)

Også i HØP-en påpekes det at det er et økende behov for å bosette vanskeligstilte med rus- og psykiatri-problemer. Det er igangsatt prosjekt for å bygge ut boenheter for denne målgruppen.¹³

Det understrekes også i HØP-en at det er et økende behov for tjenester og at kompleksiteten har økt, og at for å «imøtekomme det fremtidige utfordringsbildet vil det være behov for å se på hvordan tjenesten driftes».¹⁴

Ifølge administrasjonen, slik det kom frem av vårt dialogmøte, er kommunens arbeid med rus og psykiatri et felt som oppleves som krevende å jobbe innenfor, og at det er et felt som det har vært politisk oppmerksomhet rundt. Kommunens Rus og psykisk helsetjeneste (ROP) er et tema som kommer opp jevnlig, og det er et ønske om forvaltningsrevisjon på dette området.

4.3.3 ELDREOMSORG

Innbyggerne i hele Kommune-Norge blir gradvis eldre og har behov for flere tjenester, samtidig som utfordringer med rekruttering og sykefravær gjør det vanskelig å opprettholde dagens nivå på tjenestene. Ved en fortsettelse av dagens utvikling vil dette nødvendigvis merkes negativt på tilbudenes kvalitet eller kostnader (eller begge).

I dialogmøtet med kontrollutvalget var fremtidens eldreomsorg et tema som ble mye diskutert. Det ble stilt spørsmål rundt hvordan kommunen er rigget til å ivareta de eldre; hva blir gjort av tiltak i dag, og hvilke planer foreligger for å møte fremtidens utfordringer?

Ifølge SSBs framskrivninger vil forsørgerbyrden i Karmøy øke fra 3,6 i dag til 2,2 i 2044. Det vil også her bli flere eldre, og kommunen vil trenge flere helsepersonell. I HØP-en står det at Karmøy vil måtte øke ressursbruken innen helse og omsorg.¹⁵

Her er det en rekke momenter som kan være av betydning, blant annet geografiske forhold, bruk av velferdsteknologi, arbeidsbetingelser for de ansatte osv. Mer overordnet er det også mulig å se på arbeid knyttet til å utvikle et aldersvennlig samfunn, hvordan øke eller forbedre samarbeidet med andre kommuner og aktører, rette fokus mot større grad av egenmestring i hverdagen, m.m.

¹³ [HØP 2024-2027, s. 107](#)

¹⁴ Ibid., s. 236

¹⁵ [HØP 2024-2027, s. 2](#)

4.3.4 LEGEVAKTORDNINGEN

Karmøy kjøper legevaktstjenester fra Haugesund. Bruken av dette har ifølge HØP-en økt.¹⁶ Det står også at det er kommet positive signaler fra Haugesund kommune om å på nytt vurdere et samarbeid om permanent interkommunal legevakt. Sak vedrørende interkommunal legevakt ble behandlet i formannskapet 21. mars 2022, hvor det blant annet ble vedtatt gjennomføre videre utredninger. Videre avklaringer med nærliggende kommuner angående legevakt er pågående.¹⁷

Det er flere momenter ved Karmøys legevaktordning som kontrollutvalget lurer på. Dette gjelder for eksempel om organiseringen er hensiktsmessig og om tiltakene som er iverksatt for å rekruttere nøkkelkompetanse fungerer. Et mulig risikobilde som ble uttrykt er om det bygges mange legevakter, men at en ikke evner å rekruttere leger til å jobbe der. Dette fremgikk av vårt dialogsmøte.

Ifølge HØP-en vil det vurderes hvordan legevaktstjenesten kan organiseres i framtiden for å sikre nødvendig bemanning og forsvarlige tjenester til befolkningen.¹⁸ Det pekes på at det å skape større legevakt vil gi forutsigbarhet for både innbyggere og leger, og at dette kan hjelpe med rekrutteringen av flere leger til kommunen. Det vil også kunne gi et større fagmiljø, med bedre muligheter for faglig utvikling og kompetansedeling.¹⁹

¹⁶ [HØP 2024-2027, s. 231](#)

¹⁷ Ibid., s. 101

¹⁸ Ibid., s. 224

¹⁹ Ibid., s. 230

4.3.5 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Helse- og omsorg – kompetanse-utnyttelse	Kompetansegapet vil trolig øke i sektoren. Færre sykepleiere og helsefagarbeidere, økt behov. Skjerpet konkurranse mellom kommunene, som allerede nå har begynt å overby hverandre i kampen om arbeidskraften. Karmøy må fremover bruke kompetansen mer effektivt og samtidig være en attraktiv arbeidsgiver for de ansatte. Dersom Karmøy ikke klarer å skaffe til veie den riktige kompetansen, er det en risiko for redusert kvalitet og tilgjengelighet på helse- og omsorgstjenester.	<i>Dette er primært basert på befolknings-framskrivninger og rapporten fra helsepersonell-kommisjonen</i> <i>Hvordan klarer Karmøy å utnytte den samlede kompetansen for å sikre best mulige tjenester?</i>
	Rus og psykiatri	Behov og kompleksitet har økt. Et tema det er jevnlig fokus på i kommunen. Kommunen må håndtere mange «tunge» brukere selv. Risiko for at sårbare mennesker ikke får tilfredsstillende hjelp.	<i>I hvilken grad får brukerne god oppfølging?</i> <i>Hvordan tilrettelegger kommunen for rehabilitering?</i> <i>Sikrer Karmøy at det er brukermedvirkning?</i>
	Eldreomsorg	Flere eldre vil få behov for tjenester. Er tjenestetilbudet riktig dimensjonert og organisert, slik at framtidens økte behov kan bli dekket? Risiko for at en får utfordringer med å yte riktige tjenester på riktig nivå til riktig tid og sted. Dimensjonering og ressursbruk innen eldreomsorgen blir sentralt.	<i>I hvilken grad er tjenestene riktig dimensjonert for de neste årenes utvikling?</i> <i>I hvilken grad eksisterer det organisatoriske endringer som vil gi et bedre helhetlig tilbud?</i> <i>Tildeles tjenestene på riktig nivå?</i>

	Legevaktordningen	Veldig aktuelt tema for kommunen. Flere momenter som kontrollutvalget lurte på. Organisering viktig med tanke på kvalitet, ressursbruk, brukerfornøydhet og rekruttering.	<i>Er dagens organisering av legevakten hensiktsmessig?</i> <i>Har tiltakene for å rekruttere nøkkelpersonell lyktes?</i>
---	-------------------	---	--

4.4 SAMFUNN

4.4.1 INTEGRERING AV FLYKTNINGER

Karmøy bosatte totalt 564 flyktninger i perioden 2022-2023. For 2024 er kommunen anmodet om å bosette 340.²⁰

I dialogmøtet med administrasjonen ble det pekt på at mottakelsen av flyktninger har lagt press på boligtilgangen til personer innen rus og psykiatri.

Økte kostnader og et høyere press på tjenestene, er også vesentlige utfordringer.

Integreringstilskuddet går til bosetting og integrering i skole og arbeidsmarked, og kostnadsveksten må dekkes i ordinær drift. Det blir sentralt for Karmøy i årene som kommer å lykkes med integreringen, og få flyktningene ut i arbeid, slik at dette ikke blir en stor utgiftspost for kommunen.

4.4.2 VEDLIKEHOLDSETTERSLEP

Ifølge administrasjonen er det et stort vedlikeholdsetterslep på kommunale bygninger, veier og kaier. Det kommer også frem i HØP-en at det er flere områder med vedlikeholdsetterslep.²¹

Godt vedlikehold synes å være et satsingsområde. Ifølge HØP-en arbeides det systematisk for å avdekke forhold som må prioriteres i forhold til personsikkerhet og inneklima. Det arbeides også for å gjøre driften av bygningene så bærekraftig og energivennlig som mulig.²²

²⁰ Imdi

²¹ [HØP 2024-2027, s. 219](#)

²² [HØP 2024-2027, s. 170](#)

Vedlikehold av offentlige bygninger og veier er en investering i samfunnets velferd og fremtid, og er dermed vesentlig. Vedlikehold kan være kostnadsbesparende satt opp mot å bygge nytt. Det kan også knyttes opp mot Karmøys visjon om å være en bærekraftig kommune.²³

Det er også risiko involvert hvis vedlikeholdet ikke er tilstrekkelig, med tanke på oppfølgingen av lovverk og standarder som kommunen må rette seg etter.

4.4.3 DIGITALISERING

Samfunnet blir i økende grad digitalisert. Dette gjelder også offentlig sektor. Siden de fleste offentlige tjenester er kommunale tjenester, er kommunene en sentral aktør i dette arbeidet. Dette fører til økende krav og forventninger til at kommunene følger trenden.

I SSB sin undersøkelse Digitalisering og IKT i offentlig sektor fra 2022, svarte 5 av 10 kommuner at «manglende kompetanse i svært stor eller ganske stor grad hadde vært til hinder for utviklingen av kommunens digitale tjenester».²⁴ Ønske om økt digitalisering blant kommunene er økende. Fra 2018 til 2022 var det en markant økning i kommuner som svarte at de enten har utarbeidet en digitaliseringsstrategi og/eller iverksatt omfattende IKT-prosjekter.²⁵ I 2023 svarte 80,7 % av landets kommuner at digitaliseringstiltak vil føre til «økt kvalitet på tjenester for eksterne brukere».²⁶

Samtidig viser SSBs tall for alle kommuner, uavhengig av størrelse, at 72,1 % opplevde problemer med rekrutteringen av IKT-spesialister i 2023.²⁷

Å lykkes med rekruttering og å utvikle intern kompetanse, er en forutsetning for å få til nødvendige tiltak. Karmøy har en egen digitaliseringsstrategi som ble vedtatt kommunestyret 19.06.23.²⁸

²³ [Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030, s. 14](#)

²⁴ <https://www.ssb.no/teknologi-og-innovasjon/informasjons-og-kommunikasjonsteknologi-ikt/artikler/digitalisering-i-kommunene>

²⁵ <https://www.ssb.no/statbank/table/14024/tableViewLayout1/>

²⁶ Ibid., SSB-KOSTRA.

²⁷ <https://www.ssb.no/statbank/table/12038/tableViewLayout1/>

²⁸ [HØP 2024-2027, s. 41](#)

4.4.4 BOLIGSOSIALT ARBEID

I dialogmøtet med administrasjonen var anskaffelse av boliger til sårbare grupper en utfordring som ble mye nevnt.

Også i HØP-en er dette et tema som vies oppmerksomhet. Det pekes blant annet på at ankomsten av flyktninger fra Ukraina, kombinert med høy prisvekst i markedet, har ført til økt etterspørsel i utleiemarkedet. Private utleiende kan nå velge mellom flere interesserte leietakere, noe som gjør det vanskelig for dem med lav boevne å få leie privat.²⁹

Kommunens boligsosiale handlingsplan for 2018-2023 har tre hovedmål: 1) Alle skal bo trygt og godt, 2) Alle med behov for tjenester, skal få hjelp til å mestre boforholdet, 3) Den offentlige innsatsen skal være helhetlig og effektiv.³⁰ En rekke aktiviteter knyttet til disse hovedmålene er nedsatt.³¹

Den nye boligsosiale loven, Lov om kommunenes ansvar på det boligsosiale feltet, trådte i kraft 01.07.2023. Kommunene må nå ha oversikt over behovet for både ordinære og tilpassede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Når det gjelder saksbehandlingen, presiserer loven at kommunen må fatte enkeltvedtak ved avgjørelse om boligsosial bistand til personer som ber om det. Videre stiller loven krav om at hovedinnholdet i bistanden skal angis i vedtaket og at det er en høy grad av brukermedvirkning.³²

Med alle disse momentene som grunnlag kan et eget forvaltningsrevisjonsprosjekt som undersøker det boligsosiale arbeidet som helhet være interessant, og det kan bidra med læringspunkter om en viktig utfordring i kommunen.

4.4.5 KLIMA- OG MILJØARBEID

Norge har forpliktet seg til å redusere sitt klimagassutslipp gjennom klimaloven, og har meldt inn et forsterket klimamål under Parisavtalen. Klimaloven sier at Norge skal redusere utslippene i 2030 med minst 50 prosent og opp mot 55 prosent sammenlignet med 1990-nivået. Ifølge HØP-

²⁹ Ibid., s. 109

³⁰ [Boligsosial handlingsplan 2018-2023, s. 14-15](#)

³¹ Ibid., s. 16-18

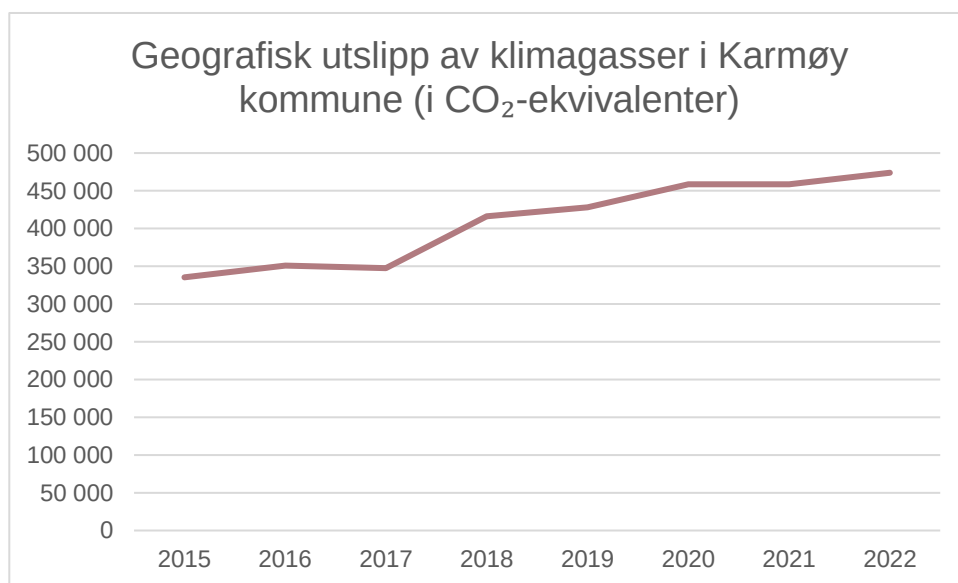
³² <https://www.husbanken.no/boligsosialt-arbeid/boligsosial-lov/>

en er det «nødvendig med raske og omfattende endringer i de fleste sektorer om vi skal nå dette målet og Karmøy kommune må derfor være en aktiv bidragsyter».³³

Kommunens arbeid med klima og miljø var et samtaleemne i våre dialogmøter med både kontrollutvalget og administrasjonen.

I Karmøys siste vedtatte kommunedelplan for klima og energi, er det et mål å årlig redusere klimagassutslippene. Samtidig er det ikke gitt et konkret mål for mengde redusert klimagassutslipp.³⁴

Figur 6 Geografisk utslipp av klimagasser i Karmøy kommune (i CO₂-ekvivalenter)³⁵

Figuren over illustrerer totalt utslipp av klimagasser i Karmøy siden 2015. Det har vært en stigende kurve.

Mye av utslippene kan forklares med at Karmøy har et høyt geografisk utslipp, med flere store industrivirksomheter i kommunen.³⁶ Flere klimatiltak er beskrevet i HØP-en.

³³ [HØP 2024-2027, s. 129](#)

³⁴ Ibid.

³⁵ [Miljødirektoratet](#)

³⁶ [HØP 2024-2027, s. 131](#)

I tråd med kommuneplanens samfunnsdel, hvor FNs bærekraftsmål vektlegges sterkt, er klima- og miljøarbeid vesentlig for kommunen. Det er et hovedmål at Karmøy kommune skal være «et lavutslippssamfunn hvor naturmangfold og økosystemer blir beskyttet, gjenopprettet og fremmet».³⁷ Dette er et ambisiøst mål, og det er dermed også risiko for at en ikke oppnår det.

4.4.6 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Integrering av flyktninger	Integrering involverer mange tjenesteområder. Risiko for at kommunen ikke er godt nok rigget til å håndtere de siste årenes vekst av flyktninger. Å lykkes med integrering og sysselsetting av flyktningene er viktig for både kommuneøkonomien og enkeltmenneskene.	<i>Sikrer Karmøy at flyktningene mottar den oppfølgingen de har krav på?</i> <i>Hvordan fungerer språkopplæringen?</i> <i>I hvilken grad legger Karmøy til rette for sosial integrering?</i>
	Vedlikeholdsetterslep	Vedlikehold av bygninger og veier kan være kostnadsbesparende i forhold til om man må bygge nytt. Bygninger og veier er ofte store investeringer, og ved å sørge for at de er i god stand, sikrer man at kommunen får mest mulig igjen for investeringen. Vedlikehold sikrer at bygninger og veier er i tråd med lover og standarder.	<i>I hvilken grad har Karmøy et tilfredsstillende planleggings- og styringssystem for vedlikehold av kommunale bygninger og veier?</i> <i>I hvilken grad har Karmøy mål, strategier og tiltak for å sikre et godt verdibevarende vedlikehold av kommunale bygninger og veier?</i>

³⁷ [Kommuneplanens samfunnsdel, s. 35](#)

	Digitalisering	Etter planen skal det utgis en ny nasjonal digitaliseringsstrategi i løpet av 2024. Forventningene blir bare større og større for hvert år og kommunen må være tilpasningsdyktig. Tiltak kan effektivisere kommunen på sikt hvis gjennomført riktig.	<i>I hvilken grad tilbyr Karmøy digitale løsninger i sin kontakt med innbyggerne?</i> <i>Hvordan opplever innbyggerne kontakten gjennom kommunen sine digitale informasjonskanaler?</i> <i>I hvilken grad jobbes det for å utvikle digital kompetanse og iverksette digitaliseringsprosjekter internt i kommunen?</i>
	Boligsosialt arbeid	Ny boligsosial lov tredde i kraft i fjor. Flere krav kommunen må innrette seg etter. Høy etterspørsel etter bolig og vanskelig marked. De med lav boevne er en sårbar gruppe.	<i>Er Karmøys boligsosiale arbeid i samsvar med lovverk?</i> <i>Har kommunen god ressursutnyttelse på dette området?</i>
	Klima- og miljøarbeid	Kommune-Norge er en viktig part for å nå statens klimamål. Karmøy har selv et stort fokus på bærekraftig utvikling i sitt planverk. Miljøaspektet er også viktig. Karmøy har et mål om å ivareta arts mangfold og økosystemer.	<i>Er kommunens arbeid på klima- og miljøfeltet hensiktsmessig organisert?</i> <i>Hvordan følger kommunen opp og rapporterer om måloppnåelse for satte klima- og miljømål?</i>

4.5 ADMINISTRASJON

4.5.1 STYRING AV INVESTERINGSPROSJEKTER

Ifølge Direktorat for økonomistyring bruker offentlig sektor om lag 740 milliarder per år på kjøp av varer og tjenester og «anskaffelser utgjør ofte 40-60 prosent av offentlig sektors samlede

kostnader».³⁸ DFØ peker videre på at de fleste offentlige virksomheter har et stort potensial for å jobbe mer effektivt og målrettet med anskaffelsene sine.

I dialogmøtet med administrasjonen ble det nevnt at det har vært en del investeringsprosjekter med økte rammer, men at dette stort sett har vært før oppstart av byggingen. Det ble også pekt på at det er en utfordring med økte krav til kompetanse og kvalitet – og at dette gjelder i alle ledd.

Dette er et svært relevant område for forvaltningsrevisjon. Vår generelle erfaring fra kommunesektoren tilsier at innkjøpsområdet har risiko for feil i forbindelse med etterlevelsen av reglene om offentlige anskaffelser.

Det er vesentlig at Karmøy har rutiner og metoder for å sikre kontroll med fremdrift, kvalitet og utgifter på større investeringsprosjekter. Kommunen går som kjent nå inn i en periode med flere store investeringsprosjekter – for eksempel en rekke nye skoler.³⁹

4.5.2 AREALBRUK

Kommunens arealbruk ble fremhevet av administrasjonen i vårt dialogmøte. Det ble blant annet poengtert at det er risiko for et kryssende målbilde i kommunen; Karmøy har mål om vern, men en ønsker også utvikling i næringslivet.

Inntrykket om et kryssende målbilde stemmer godt med det som kommer frem i kommunens planer og styringsdokumenter. Kommunen står for nesten 30 % av all verdiskapning i samfunnet, og har derfor et stort samfunnsansvar.⁴⁰ I arealstrategien fremheves det også at «felles for de tre byene er behovet for økt handel og antall kontorarbeidsplasser».⁴¹

Samtidig er det en ambisjon om å bedre arealforvaltningen for å bidra til å redusere ødeleggelsene av leveområder for truede arter, viktige naturtyper og stanse tap av biologisk mangfold. Det er et ønske å «løfte fram betydningen av de goder, tjenester og produkter naturen leverer til oss og forvalte em til det beste for miljøet og samfunnet».⁴²

³⁸ <https://dfo.no/fagomrader/okonomiregelverket/anskaffelser-i-okonomiregelverket>

³⁹ [HØP 2024-2027, s. 170](#)

⁴⁰ [Kommuneplanens samfunnsdel 2024-2027, s. 28](#)

⁴¹ [Kommuneplanens samfunnsdel \(arealstrategien, s. 43\)](#)

⁴² [Kommuneplanens samfunnsdel, s. 32](#)

Et mulig forvaltningsrevisjonsprosjekt kan for eksempel se nærmere på hvordan kommunens arealbruk har utviklet seg over tid, og om det foregår en bærekraftig arealutvikling i kommunen.

4.5.3 AVVIKSSYSTEMET

Forvaltningsrevisjonsrapporten *Kompetanse og rekruttering* fra 2022 undersøkte en bred del av aspektene ved kommunens rolle som arbeidsgiver. Et viktig område den ikke tok for seg er kommunens avvikssystem.

Det er mange grunner til at det er vesentlig at Karmøy kommune har et tilstrekkelig avvikssystem.

For det første vil et godt avvikssystem gjøre det mulig å identifisere, dokumentere og analysere feil og mangler i kommunens tjenester.

For det andre kan god håndtering av avvik gi verdifulle læringsmuligheter. Dette kan bidra til læring og utvikling i kommunen.

For det tredje kan et godt avvikssystem bety tryggere og mer effektive arbeidsforhold. Det viser at kommunen tar de ansattes bekymringer på alvor og arbeider aktivt for å forbedre arbeidsmiljøet.

4.5.4 OMSTILLING PÅ GRUNN AV DEMOGRAFISKE ENDRINGER

Andelen unge mellom 0-19 år er ventet å minske med 13,5 % (1469 personer) frem mot 2034.

I grunnskolen (6-15 år) er antall elever estimert til å reduseres med 18,9 % (1091 personer) i tilsvarende tidsrom. Samtidig vil antall barn i barnehagealder (1-5 år) falle 5,8 % (136 personer).

Det er risiko for at et redusert barneantall i barnehagene og skolene vil utfordre kommunen på å sikre en ressurseffektiv drift. Det kan potensielt bli flere plasser enn det er behov for.

Denne utviklingen skjer parallelt med at det vil være et økt antall eldre som vil ha behov for helsetjenester.

Problemstillingene knyttet til tilpasninger av tjenestetilbudet vil dermed bare forsterke seg. Da er det av stor betydning at kommunen har gode planer for slike tilpasninger. Samtidig er tilbud i eget nærmiljø et gode som ofte verdsettes høyt av både familier og ansatte. Da må kommunen ha en helhetlig tilnærming som finner balansen mellom lokale behov og samlet ressursbruk, og som

tar inn over seg følgene av betydelige demografiske endringer innen både oppvekst- og helsefeltet.

En større gjennomgang av organisering og dimensjonering av Karmøy sitt tjenestetilbud er et mulig tema for forvaltningsrevisjon. Hvordan arbeider kommunen med dimensjonering og ressursbruk på området, særlig i lys av fremtidig behov og demografiske endringer?

4.5.5 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som kan være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar
	Styring av investeringsprosjekter	Karmøy har flere investeringsprosjekter de kommende årene. Vår generelle erfaring fra kommunesektoren tilsier at innkjøpsområdet har risiko for feil i forbindelse med etterlevelsen av reglene om offentlige anskaffelser. Fare for budsjett- og tidsoverskridelser.	<i>En FR kan undersøke hvordan anbudsprosessene fungerer og om kommunen etterlever regelverket.</i>
	Arealbruk	Bærekraft helt sentralt i planer og styringsdokumenter i kommunen. Også viktig med næringsvekst – lykkes kommunen med å føre en bærekraftig arealforvaltning?	<i>Hvordan har arealdisponeringen utviklet seg over tid?</i> <i>I hvilken grad er kommunens arealforvaltning i tråd med kommunens satsning på bærekraft?</i>
	Avvikssystemet	Allerede blitt gjennomført forvaltningsrevisjon på de fleste aspekter ved kommunen som arbeidsgiver. Avvikssystem ikke undersøkt. Et godt avvikssystem gjør det mulig å identifisere, dokumentere og analysere feil og mangler i kommunens tjenester. For det andre kan god håndtering av avvik gi verdifulle læringsmuligheter. Dette kan bidra til læring og utvikling i kommunen.	<i>Hva slags system og rutiner er etablert for å kunne melde og håndtere avvik?</i> <i>Hva blir gjort på ulike nivåer i kommunen for å følge opp og lukke innmeldte avvik?</i>

		Det kan også gi tryggere og mer effektive arbeidsforhold.	<i>I hvilken grad bruker kommunen avvikssystemet til læring og forbedring?</i>
	Omstilling	Det blir færre barn og unge i Karmøy. Samtidig vil det blir flere eldre. Et mål for Karmøy bør være å dimensjonere tjenestetilbudet i takt med den demografiske utviklingen. Det kan være vanskeligere å bygge ned tjenester enn å bygge dem opp. Kvaliteten på tjenestene må også etterleve lovverket.	<i>I hvilken grad har kommunen dimensjonert sitt tilbud på hhv. skole- og barnehage-området?</i> <i>I hvilken grad arbeider kommunen systematisk med dette?</i> <i>Hva vurderes til å være viktige utfordringer og muligheter?</i>

5 FORVALTNINGSREVISJONER

Gjennomførte forvaltningsrevisjoner	Årstall
Ivaretagelse av oppgaver ifm. samhandlingsreformen	2019
Personvern	2019
Tidlig Innsats	2020
Kvalitets- og journalsystem sykehjem	2021
Kompetanse og rekruttering	2022
Kommunale havner og kaianlegg	2023
BPA-ordningen	2024

Ikke gjennomførte forvaltningsrevisjoner
Arbeidsmiljø og ytringsklima
Næringsutvikling
Beredskap, hendelser og katastrofer
Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima
Økonomisk bærekraft
Utnyttelse av IKT-system
Oppfølging av investeringsprosjekt
Samspill politikk og administrasjon
Rus og psykisk helse
Samhandling mellom tjenestene
Internkontrollsystem i kommunen
Helse, miljø og sikkerhet (HMS)
Likestilling
Haugaland brann og redning IKS
Haugaland Næringspark AS
Solstein AS

Ikke gjennomførte eierskapskontroller
Generell eierstyring av Karmøy kommune
Haugaland Kraft AS
Haugaland Vekst IKS
Karmøy Næringsfond AS
Karmsund Havn IKS

6 STATLIGE TILSYN

Årstall	Område	Tema	Utført av
2020	Drikkevann	Vannforsyningssystem	Mattilsynet
2020	Barnevern	Barnevernet sitt arbeid med undersøkingar	Statsforvalteren i Rogaland
2021	Landbruk	Forvaltningskontroll av tilskuddsordninger på landbruksområdet	Statsforvalteren i Rogaland
2022	Integrering	Integreringsloven	Statsforvalteren i Rogaland
2022	Drikkevann	Revisjon i vannforsyningssystem	Mattilsynet
2022	Barnehage	FNT- Barnehagemyndighet	Statsforvalteren i Rogaland
2023	Miljø og klima	Aksjon for å mudre, dumpe og utfyllingstiltak i sjø	Statsforvalteren i Rogaland
2023	Personvern	Brevkontroll - Etterlevelse av regelverkets krav til personopplysningssikkerhet	Datatilsynet
2023	Matrikkelen	Matrikkellovtilsyn	Statens Kartverk
2023	Sosial	Tilsyn etter sosialtjenesteloven	Statsforvalteren i Rogaland
2023	Drikkevann	Revisjon/inspeksjon	Mattilsynet
2023	Helse og omsorg	Tilsyn med barn i barne- og avlastningsboliger	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Helse og omsorg	Kommunen sitt arbeid med å forebygge og følge opp vold og overgrep i sykehjem	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Arbeidsmiljø (4 tilsyn)	Muskel- og skjelettplager og psykiske plager - stedlig tilsyn	Arbeidstilsynet
2024	Arbeidsmiljø	Tilsyn arbeidsvilkår - offentlige oppdragsgivere - lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter	Arbeidstilsynet
2024	Miljø og klima	Kommunetilsyn med kommunens forsøplingsmyndighet (§28)	Statsforvalteren i Rogaland
2024	Samfunnssikkerhet og beredskap	Felles tilsyn med samfunnssikkerhet og helse/beredskap	Statsforvalteren i Rogaland

7 KOMMUNALE SELSKAPER

7.1 INNLEDNING

Det snakkes om eierstyring når kommunen har valgt å opprette selskaper som skal sørge for tjenester til kommunens innbyggere. Virksomhet som forvaltes av kommunens administrasjon med kommunedirektøren som øverste administrative leder, er ikke å anse som eierstyring.

I denne sammenheng forstås derfor eierstyring som å sørge for at kommunens interesser forvaltes i tråd med formålene satt for selskapene. Det offentlige forvalter våre skattepenger og skal løse lovpålagte oppgaver og tilby tjenester til innbyggere. Derfor bør eierne være fremoverlente, informerte og interesserte i sine selskaper.⁴³

God eierstyring er viktig for å:

- oppnå de mål eierne har hatt med opprettelsen av selskapet
- forvalte ressursene på best mulig måte
- kontrollere risiko

7.2 LOVREGLER

Ifølge kommuneloven § 23-2.1c skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet, og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Ifølge kommuneloven § 23-2.1d skal kontrollutvalget også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Det kan gjennomføres både eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskaper. Dette innebærer hvordan eierskapsoppfølgingen er gjennomført (eierskapskontroll) og forvaltningsrevisjon av selskapet (hvordan utvalgte sider ved driften av selskapet er gjennomført). Det kan gjennomføres eierskapskontroll uten forvaltningsrevisjon av én eller flere selskaper, og det kan gjennomføres eierskapskontroll av kommunes eierstyring av samtlige selskaper som er omfattet av denne type kontroll.

Selskapstyper som er omfattet av eierskapskontroll er:

- a) interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefellesskap

⁴³ [Hva kjennetegner god eierstyring? - NKRF](#)

- d) aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

7.2.1 HVILKE SELSKAPSFORMER ER OMFATTET AV EIERSKAPSKONTROLL?

Eierskapskontroll i selskaper omfatter alt kommunalt/fylkeskommunalt eierskap som er organisert med hjemmel i andre lover enn kommuneloven, samt interkommunale politiske råd og kommunale oppgavefelleskap (så lenge de er organisert som selvstendige rettssubjekter). Inkludert er dermed aksjeselskaper (AS), interkommunale selskaper (IKS) og samvirkeforetak (SA).

Utenfor rekkevidden av eierskapskontroll er f.eks. kommunale foretak (KF) og interkommunale samarbeid som ikke er egne rettssubjekter. Vertskommunesamarbeid kan ikke være selvstendige rettssubjekter. Heller ikke stiftelser og foreninger omfattes av regelverket om eierskapskontroll. Kommunale foretak (KF) kan gjøres gjenstand for forvaltningsrevisjon på lik linje med annen kommunal virksomhet.

Figur 6 Oversikt over selskapsformer som kan brukes til kommunalt eierskap.

Eierne står ganske fritt i valg av selskapsform. Aksjeselskapsformen er imidlertid lovkrav eller anbefaling for en rekke typer virksomheter (energiproduksjon, arbeidsmarkedsbedrifter og bompengeselskaper). Aksjeselskapsformen kan anses godt tilpasset for virksomheter som opererer i et marked med risiko- og konkurranseeksponering.

IKS-formen kan anses godt tilpasset for virksomheter som håndterer kommunale oppgaver i egenregi for eierne (deltakerne) og hvor det ellers ikke er aktuelt med fortjeneste/utbytte (typisk virksomheter som driver med kultur, idrett eller under selvkostregimet). Slike selskap opprettes gjerne når dette gir en effektivitet i kommunenes tjenesteproduksjon. Dersom det drives næring

med fortjeneste/utbyttmuligheter i et IKS, vil dette ofte være skilt ut i heleide datterselskaper som er aksjeselskaper.

7.2.2 HELEIDE OG DELEIDE KOMMUNALE SELSKAPER

Heleide kommunale selskaper

Kontrollutvalget har innsynsrett i heleide selskaper iht. kommuneloven § 23-6. Med heleide selskaper mener vi aksjeselskaper kun eid av kommuner/fylkeskommuner og interkommunale selskaper (IKS-er). I tillegg kommer de to samarbeidsformene kommunalt oppgavefellesskap og interkommunalt politisk råd. Kommunalt oppgavefellesskap gjelder imidlertid stort sett friluftsråd.

Deleide kommunale selskaper

Med deleide selskaper mener vi selskaper hvor det er andre typer eiere (private, staten e.a.). Med deleide selskaper har ikke kontrollutvalget innsynsrett. Det samme gjelder andre selskapsformer enn nevnt i kommuneloven § 23-6 (eksempelvis samvirker). Forvaltningsrevisjon i de nevnte selskaper kan bare foretas etter avtale med øvrige eiere eller når det eventuelt er vedtektsfestet. Det kan imidlertid nå uansett gjennomføres en kontraktsrevisjon, jf. kommuneloven 23-6, siste ledd.

7.3 SELSKAP SOM KAN OMFATTES AV EIERSKAPSKONTROLL

Karmøy kommune Selskap	Heleid AS	IKS	Deleid AS	Annet
Karmøy Kino AS	100 %			
Karmøy Næringsfond AS	100 %			
Solstein Holding AS	100 %			
Haugalandmuseet AS	20 %			
Holding Haugaland Næringspark AS	46,05 %			
Haugaland Brann & Redning IKS		37,16 %		
Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS		35,79 %		
Haugaland Vekst IKS		9,09 %		
Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS		10,19 %		
Karmsund Havn IKS		38,46 %		
Krisesenter Vest IKS		23,52 %		
Rogaland Revisjon IKS		8,19 %		
Aktio AS			8,29 %	
Aski AS			55,04 %	
Byggopp, Opplæringskontor for Bygg- og Anleggsteknikk Rogaland AS			0,19 %	
Destinasjon Haugesund & Haugalandet AS			22,09 %	
E134 Haukelivegen AS			2,17 %	
Fjord Norge AS			0,24 %	
Haugaland Kraft AS			34,72 %	
HIL-Hallen AS			5 %	
Marin Energi Testsenter AS			8,05 %	
Munor Musikkelskapet Nordvegen AS			26,67 %	

Norsk Bane AS			0,95 %	
Rogaland Ressurssenter AS			1,70 %	
Storhall Karmøy AS			10,00 %	
Biblioteksentralen SA				N/A
Friluftsrådet Vest Kommunalt Oppgavefellesskap				N/A

7.4 KOMMUNEN SOM EIER

Karmøy kommune sin eierskapsmelding er fra 2022 og stikkprøver foretatt av eierskapsmeldingen tyder på at den var oppdatert da den ble lagt frem for kommunestyret.

I risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for eierskapskontroll i perioden 2020-2024 ble en generell eierskapskontroll av Karmøy kommune anbefalt da det i perioden 2016-2020 ikke hadde blitt utarbeidet en eierskapsmelding. Det ble også stilt spørsmål om kommunens eierskap i over 20 selskaper i tilstrekkelig grad ble fulgt opp.⁴⁴

Det ble ikke gjennomført en generell eierskapskontroll av kommunen i forrige periode, og selv om det ble fremlagt en ny eierskapsmelding i 2022, kan det være hensiktsmessig å se på i hvilken grad kommunen følger opp formelle lovkrav og egne prinsipper/rutiner for eierstyring.

7.5 HELEIDE AKSJESELSKAPER

- Haugaland Næringspark AS: Haugaland Næringspark er Norges største ferdigregulerte næringsområde med eget havneanlegg med dypvannskai. Parken ligger ved Gismarvik i Tysvær kommune i Rogaland.

I 2018 ble Haugaland Næringspark solgt til kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord og Bokn. Kjøpesummen på 350 millioner kroner ble gjort opp ved motregning av lån kommunene hadde til Haugaland Kraft. Morselskapet Holding eier 100% av aksjene i Haugaland Næringspark AS, som igjen eier 100% av datterdatterselskapet Gismarvik Bygg AS.

Det er per i dag liten aktivitet i morselskapet, men datterselskapet Haugaland Næringspark AS hadde i 2022 en omsetning på 16 millioner og et negativt årsresultat på 322 000 kroner. Selskapet har ifølge proff.no god soliditet (19,6%) og meget god likviditet (22,22%).

Det ble gjennomført en kombinert «selskapskontroll» av Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS i 2015.

⁴⁴ <https://kontrollutvalgene.no/wp-content/uploads/2020/06/Risiko-og-vesentlighetsvurdering-KK-190620.pdf>

7.6 INTERKOMMUNALE SELSKAPER

- Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS (IKA): Interkommunalt Arkiv i Rogaland (IKA) er et selvstendig interkommunalt selskap, eid av fylkeskommunen, 22 kommuner og to interkommunale selskaper i Rogaland. Det ble sist gjennomført en selskapskontroll av selskapet i 2013.
- Rogaland Revisjon IKS: Forrige selskapskontroll ble gjennomført i 2011 av ReVisor AS.
- Haugaland Vekst IKS: Selskapet ble stiftet i 2004 og har som formål å drive regionalt nærings- og utviklingsarbeid. Selskapet er eid av ti kommuner på Haugalandet, samt Rogaland fylkeskommune. Det har ikke vært utført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

Selskapet hadde i 2022 en omsetning på 13,9 millioner kroner, og et årsresultat på 1,8 millioner. Selskapets likviditet og soliditet fremstår som meget god.

Det har ikke vært gjennomført eierskapskontroll av selskapet i nyere tid.

- Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS: HKS IKS er et interkommunalt selskap som utfører sekretariatstjenester til kontrollutvalgene i kommunene Bokn, Etne, Haugesund, Karmøy, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord.

Selskapet har de siste årene hatt en tilfredsstillende økonomisk situasjon og risikoen vurderes som lav.

- Krisesenter Vest IKS: Krisesenter Vest IKS har 17 eierkommuner og avdelinger i Haugesund og på Stord. Alle kommuner er pålagt å ha et tilbud til innbyggere som er utsatt for vold eller trusler om vold i nære relasjoner. Krisesenteret gir et bo- og dagtilbud til kvinner, barn, menn og LHBT-personer.
- Karmsund Havn IKS: Er eid av Karmøy, Haugesund, Tysvær, Bømlo, Sveio og Bokn kommune. Karmøy og Haugesund er de største eierne med 34,86% hver. Tysvær og Bømlo eier 7,69%, mens Bokn og Sveio eier 3,85%.

Karmsund Havn IKS forvalter et av landets største og mest trafikkerte havneområder, og samarbeider tett med regionens tyngste aktører innenfor all maritim virksomhet. Selskapet forvalter eiendoms- og infrastrukturverdier for over 3 milliarder, og har hovedkontor på Garpeskjær i Haugesund.⁴⁵

⁴⁵ [Karmsund Havn](#)

Selskapet forvalter store verdier og både administrasjonen og kontrollutvalget i Karmøy trekker Karmsund Havn IKS som aktuelt for eierskapskontroll med forvaltningsrevisjon i denne perioden. Det må også presiseres at Haugesund kontrollutvalg bestilte en eierskapskontroll av selskapet i 2021 som ble gjennomført av KPMG.⁴⁶

Videre ønsker selskapet å omgjøres fra et IKS til AS for å øke lånerammen og utvikle selskapet. Det er lagt opp til at eierne må ta stilling til dette spørsmålet i løpet av 2024.⁴⁷

- **Haugaland Brann og Redning IKS:** Haugaland brann og redning IKS er et samarbeid mellom seks kommuner på Haugalandet for å løse kommunene sitt ansvar og sine plikter etter brannvernloven. Haugaland brann og redning IKS har vært i drift siden 1. juli 2018.

I 2020 hadde kommunen ni eiere. I dialogmøte med administrasjonen i Karmøy kommune trekkes Haugaland Brann og Redning IKS frem som aktuell for eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i perioden. I møte med administrasjonen i Vindafjord kommune stilles det spørsmål ved hvordan robustheten i tjenestene er når stadig flere kommuner har trukket seg ut – og om dette har noen konsekvenser for innbyggerne i eierkommunene.

Selskapets økonomiske situasjon i 2019 var god med en omsetning på 107 millioner kroner og årsresultat på 8,6 millioner. Selskapet har ikke levert regnskap til Brønnøysundregistrene siden den gang.

7.7 DELEIDE AKSJESELSKAPER

Karmøy kommune har eierskap i en rekke deleide aksjeselskaper sammen med både offentlige og private eiere. Kun de mest aktuelle selskapene vil bli omtalt her.

Haugaland Kraft AS

Hovedvirksomhetene til Haugaland Kraft er produksjon, overføring og omsetning av elektrisk kraft, samt utbygging og drift av fibernettverk. Konsernet består i dag av ett morselskap (Haugaland Kraft AS) og fire heleide datterselskaper: Haugaland Kraft Energi, Haugaland Kraft Fiber, Fagne og Endra. I tillegg er selskapet majoritetseier i Sunnhordland Kraftlag og Afiber og er deleier i Deep Wind Offshore, Havnekraft og Datek.

Konsernet eies av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Sveio, Utsira, Suldal, Sauda, Ullensvang, Etne, Fitjar og Bømlo samt selskapene Finnås Kraftlag SA, SØK AS, Fitjar Kraftlag SA.

⁴⁶ <https://kontrollutvalgene.no/wp-content/uploads/2021/06/Rapport-EK-Karmsund-Havn-IKS.pdf>

⁴⁷ [Karmsund Havn, Politikk | Forbereder framtiden for Karmsund Havn \(h-avis.no\)](https://havis.no/karmsund-havn-politikk/forbereder-framtiden-for-karmsund-havn)

Selskapet er viktig både som leverandør av kritiske samfunnstjenester og infrastruktur, men også økonomisk – i form av betydelige utbyttebetalinger til eierne. Konsernet betalte ut totalt 500 millioner kroner til eierne i 2023, derav 175 millioner kroner til Karmøy kommune.

Både administrasjonen og kontrollutvalget i Karmøy trekker frem Haugaland Kraft AS som et aktuelt selskap for eierskapskontroll i perioden. I møte med administrasjonen andre eierkommuner trekkes risikoer knyttet til utbyttebetalingene som viktige og at disse risikoene bør belyses for eierne. Det ble sist gjennomført en selskapskontroll i 2015.

Aktio AS og Aski AS (arbeidsmarkedsbedrifter)

Karmøy kommune er medeier i arbeidsmarkedsbedriftene Aktio AS og Aski AS. Eierandelen er på henholdsvis 8,29 og 55,04 prosent.

I 2020 og 2021 ble det vedtatt omstrukturering av selskapene. Dette på bakgrunn av at ESA og NAV satte nye krav til at selskaper som driver med Arbeidsforberedende trening og Varig tilrettelagt arbeid må skille den skjermede virksomheten fra konkurranseutsatt virksomhet. Bakgrunnen for dette var å forhindre at selskapets konkurranseutsatte virksomhet ikke skulle subsidieres av den fullfinansierte delen. Virksomheter som ønsket å drive med konkurranseutsatt virksomhet, i form av blant annet anbudsutsatte arbeidsmarkedstiltak – kunne ikke lenger drive dette i samme selskap som leverte AFT og VTA

Aski er en arbeids- og inkluderingsbedrift som leverer tjenester til personer som står utenfor arbeidslivet og som ønsker å komme i gang med jobb og/eller utdanning. Forretningsområdene til konsernet er barnehage, profilering, kjøkkenglede med produksjon av kjøkken, garderobe og bad. I 2021 omstrukturerte Aski virksomheten for å etterleve kravene fra ESA og NAV. Daværende Aski AS ble etablert som morselskap, med Aski Barnehage AS, Aski Arbeid og Inkludering AS og Aski Detaljhandel AS (allerede etablert) som datterselskaper.

Aktio er en arbeidsmarkedsbedrift, hvor virksomhetens formål er avklaring og kvalifisering for personer som har falt utenfor arbeidslivet, med sikte på formidling til ordinært arbeidsliv eller utdanning. Holdingselskapet Aktio AS ble etablert som morselskap i 2021, og er heleier av datterselskapene Aktio Kompetanse AS, Haugaland Idrettsbarnehage AS, Aktio Eiendom AS og MC-Butikken AS. Aktio Kompetanse AS er det nye attføringsselskapet som inneholder de skjermede leveransene til AFT, mens de øvrige datterselskapene ble etablert for konkurranseutsatt virksomhet som anbudsleveranser og andre leveranser.

7.8 VURDERING

Vurderingene oppsummeres i tabellen under. Vi kommer også med noen korte forslag til hva som vil kunne være aktuelle problemstillinger. Disse står i kursiv i kommentarfeltet.

Risiko	Tema	Hvorfor vesentlig?	Kommentar/problemstilling
	Karmøy kommunes oppfølging av eierskap	En generell eierskapskontroll var prioritert i forrige periode, men ble ikke gjennomført. Eierskapsmeldingen ble sist oppdatert i 2022. En generell eierskapskontroll kan se på i hvilken grad kommunen følger opp sine prinsipper og retningslinjer for eierstyring. Kommunen har en rekke selskaper i sin portefølje. Manglende etterlevelse av krav utgjør en risiko for at kommunen kan oppfattes som en passiv eier, føre til lenger avstand mellom folkevalgte og selskap, usikkerhet rundt eierskap og formål med eierskap.	<i>Generell eierskapskontroll av Karmøy kommune.</i> <i>I hvilken grad følger kommunen opp formelle lovkrav og egne prinsipper for eierstyring?</i> <i>I hvilken grad følger kommunen opp selskapene i samarbeid med andre eiere – både offentlige og private?</i>
	Haugaland Brann og Redning IKS	Viktig tjenesteleverandør for kommunen og leverandør av samfunnskritiske tjenester. Selskapet har hatt en utfordring med at flere eiere har trukket seg ut de siste årene. Administrasjonen i flere kommuner stiller spørsmål ved hvordan selskapet følger opp sin tjenesteproduksjon.	<i>Økonomi og drift.</i> <i>Viktig tjenesteleverandør.</i> <i>Hvordan sikre robusthet i tjenestene når flere av eierne har trukket seg ut?</i> <i>I hvilken grad har kommunene gode rutiner for å forvalte sitt eierskap i samarbeid med andre?</i>
	Haugaland Kraft AS	Viktig tjenesteleverandør av samfunnskritisk infrastruktur og funksjoner. Selskapet omsetter for flere milliarder og betaler betydelige utbytter til eierne. Risiko knyttet til utbyttebetalinger bør belyses. Samtidig har selskapet både offentlige og private eiere som skal forvalte sine interesser.	<i>Lenge siden sist prosjekt.</i> <i>Økonomisk risiko.</i> <i>I hvilken grad har kommunene gode rutiner for å forvalte sitt eierskap i samarbeid med andre?</i>

VEDLEGG

SKRIFTLIGE KILDER

- Relevant regelverk og nasjonale føringer
- Kommunens planer, budsjett og årsrapporter
- Informasjon om selskaper som kommune har eierinteresser i
- Kommunens eierskapsmelding
- Tilsynsrapporter fra andre
- Tidligere forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller
- Ulike former for statistikk, for eksempel fra SSB, Framsikt og IMDI Agenda Kaupang, Norges best styrte kommuner – Kommuneindeksen 2023
- [*Rapport, EVALUERING AV BARNEVERNENSREFORMEN. Første statusrapport med søkelyset på forebygging og tidlig innsats.*](#) Menon Economics, NTNU Samfunnsforskning. Desember 2023.
- Udir ([Tilpasset opplæring og individuell tilrettelegging i ny opplæringslov | udir.no](https://udir.no/tilpasset-oppl%C3%A6ring-og-individuell-tilrettelegging-i-ny-oppl%C3%A6ringslov))
- Helsepersonellkommissjonen – tid for handling, 2023
- Psykisk helsearbeid for barn og unge – en innsiktsrapport, Helsedirektoratet 2021
- Psykisk helse barn og unge, Stavanger kommune, Rogaland Revisjon 2023
- Ulike artikler, henvisninger i teksten

MUNTlige KILDER

- Kommunedirektørens ledergruppe
- Kontrollutvalgets medlemmer

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontroll- og kvalitetsutvalget	21.08.24	24/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

VALG AV NYTT FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT ELLER EIERSKAPSKONTROLL

Sekretariatets forslag til vedtak:

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg ber Rogaland Revisjon IKS om å legge fram prosjektmandater i neste møte på forvaltningsrevisjonsprosjekt eller eierskapskontroll om og

Saksorientering

Kommunestyret skal etter innstilling fra kontroll- og kvalitetsutvalget vedta nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2024 -2028 i løpet av høsten.

Følgende forvaltningsrevisjonsprosjekter er prioritert i den nye planen:

- Arealbruk
- Boligsosialt arbeid
- Barnevern
- Styring av investeringsprosjekter
- Klima og miljøarbeid
- Vold og trusler i skolen
- Legevaktordningen

Forvaltningsrevisjon i heleide selskaper:

- Haugaland Brann og redning IKS
- Haugaland Kraft AS

Utvalgets budsjett for kjøp av forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller er på 700 timer for 2024. Det tilsvarer 2 til 3 prosjekter i året, avhengig av størrelsen på prosjektene.

Utvalget fikk levert rapporten om «BPA-ordningen» i mars 2024. Denne rapporten ble bestilt i 2023, slik at store deler av arbeidet ble belastet fjorårets budsjett.

Rogaland Revisjon har også levert en risiko- og vesentlighetsanalyse og utarbeidet plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Rogaland Revisjon opplyser i e-post 13.08.24 at det er igjen 492 timer til rådighet til nye prosjekter i 2024. Det vil være rom for å bestille inntil to nye prosjekter nå.

Kontrollutvalget må drøfte hvilket prosjekt de ønsker å velge. Forvaltningsrevisor vil utarbeide prosjektmandater til neste møte, som vil danne grunnlag for utvalgets bestilling.

Utvalget har normalt fullmakt fra kommunestyret til å endre eller sette i verk revisjon på andre område enn de som er inkludert i planen.

Aksdal, 14.08.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

KARMØY KOMMUNE**Saksframlegg**

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontroll- og kvalitetsutvalget	21.08.24	25/24
Saksansvarlig	Arkivkode	
Sjur Hatlen	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER**Sekretariatet sitt forslag til vedtak:**

Referatsakene 23 – 27 blir tatt til orientering.

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg går ikke videre med henvendelsen fra Robin Hult, men tar innspillet med i det videre arbeidet med å utarbeide ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Vedlegg:

- 23. Statusrapport pr. august 2024
- 24. Henvendelse fra Robin Hult (e-post 29.06.24)
- 25. Svar til Robin Hult 13.08.24
- 26. Protokoll fra årsmøtet i Forum for kontroll og tilsyn (FKT) 04.06.24
- 27. Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget – veileder fra FKT

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontroll- og kvalitetsutvalget til orientering.

Pkt. 24-25 Henvendelse fra Robin Hult

Utvalget har mottatt en e-post fra Robin Hult angående emisjon i lufthavndrift. E-posten inneholder flere store vedlegg, som er videresendt utvalgsmedlemmene. Vedleggene er på grunn av størrelsen ikke tatt inn i sakspapirene.

Det politiske miljøet i kommunen og på Haugalandet er godt kjent med det forholdet Hult tar opp. Det har vært gjennomført flere undersøkelser som omhandler Karmsund Havn IKS og senest i 2023 ble det lagt frem en omfattende forvaltningsrevisjonsrapport bestilt av kontroll- og kvalitetsutvalget. Haugesund kontrollutvalg gjennomførte en eierskapskontroll i 2018 der Karmsund Havn sitt engasjement innen luftfartsdrift ble omtalt.

Sekretariatet vil derfor anbefale at utvalget ikke går videre med saken på det nåværende tidspunkt, men tar med henvendelsen som et innspill i det pågående arbeidet med ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Aksdal, 14.08.24

Sjur Hatlen
Rådgiver/utvalgssekretær

Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg – Statusoversikt – august 2024

Saker fra bestilling til behandling i kontroll- og kvalitetsutvalget

Tema	Bestilling	Tidsbruk	Status	Ferdig	Merknad
Valg av nye prosjekt	September 2024				
Andre saker					
Oppfølging FEK 2023	08.05.24			01.11.24	

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i utvalget

Forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll	Bestilt KU	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Oppfølging i KU/KST	Merknad
ROV-analyse og planer for forvaltningsrevisjon	29.11.23	19.06.24/ 21.08.24			
BPA-ordningen	08.02.23	13.03.24	15.04.24	Februar 2025	

Tidligere prosjekter i perioden

Tema	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i KST	Fulgt opp i KU/KST	Merknad
Kompetanse og rekruttering	16.02.22	28.09.22	17.10.22	27.09.23/ 20.11.23	
Kvalitets- og journalsystem	26.08.20	17.03.21	28.06.21	23.03.22/ 09.05.22/	Oppfølging KST 20.03.23
Kommunale havner og kaianlegg	16.06.21, og 23.03.22	08.02.23	20.03.23	Ingen oppfølging	400 t.
Tidlig innsats	05.02.20	17.06.20	21.09.20	20.09.21	KPMG AS
Personvern	23.01.19	25.09.19	25.11.19	23.01.21	KPMG AS
Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024	03.12.19	26.08.20	26.08.20		KPMG AS
Plan for eierskapskontroll 2020-2024	03.12.19	26.08.20	26.08.20		KPMG AS

Orienteringer

Tema	Bestilt	Møtedato
Varslingssekretariatet	30.11.22	07.02.24
Administrasjonen	07.02.24	13.03.24
Beredskap og klima	07.02.24	08.05.24
Barnevern	07.02.24	19.06.24
Integrering av flyktninger	07.02.24	21.08.24
Helse og omsorg	07.02.24	25.09.24
Teknisk	07.02.24	30.10.24
Administrasjonen	07.02.24	1. møte 2025

Hei,

Jeg vil gjerne at kontrollutvalget ser på saksbehandlingen etter at saken var oppe i kommunestyret desember 2022. (se leserinnlegg)

Jeg mener bestemt at demokratiet er overkjørt ved at Karmsund havn innhenter NY tolkning av bruk av midler av havnekapitalen.

Dette bør undersøkes av revisor og helst ikke Rogaland revisjon som har styremedlem i Karmsund havn

Hører fra dere

Med vennlig hilsen

Robin Hult
Mob: 91687598

(Mottatt 29.06.24)

Robin Hult
E-post: Robin.Hult@hydro.com

Deres ref.	Deres dato	Vår ref.	Dato
		24/256/33/skh	12.08.2024

TILBAKEMELDING PÅ HENVENDELSE TIL KARMØY KONTROLL- OG KVALITETSUTVALG

Vi viser til din henvendelse til Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalg. E-posten er mottatt og registrert av sekretariatet. Utvalgsleder er orientert om din henvendelse.

Kontroll- og kvalitetsutvalg har kun har plikt til å behandle de sakene som kommunestyret ber de om, eller der det går frem av forskrift om revisjon i kommunene. Når det gjelder henvendelser fra andre enn kommunestyret eller revisjon, må kontroll- og kvalitetsutvalget selv vurdere om de vil prioritere å se nærmere på det henvendelsen tar opp. Kontroll- og kvalitetsutvalget sine oppgaver er omtalt i «*Forskrift om kontrollutvalg og revisjon*». Utvalgets primæroppgaver er å sørge for at kommunen har en forsvarlig regnskapsrevisjon, at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt andre oppgaver på et overordnet nivå knyttet til systemkontroll.

På generelt grunnlag kan man si at det er utenfor kontroll- og kvalitetsutvalget sitt mandat og reglement å behandle henvendelser som gjelder klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, uenighet i politiske vedtak eller varsler etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Henvendelsen din vil bli lagt frem for utvalget til orientering i møtet 21.08.24. Dersom utvalget vil gå nærmere inn på det som henvendelsen gjelder, vil du kunne se dette i møteprotokollen som du finner på hjemmesiden til kontrollutvalgssekretariatet.

Kontroll- og kvalitetsutvalget er nå i gang med å utarbeid ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Din henvendelse vil kunne være et innspill i arbeidet med denne planen.

Vi takker for din henvendelse. Du kan følge kontroll- og kvalitetsutvalget sitt arbeid på nettsidene; www.kontrollutvalgene.no

Med vennlig hilsen

Sjur Hatlen
Utvalgssekretær

Kopi: Karmøy kommune

MØTEPROTOKOLL

Møte: Årsmøte 2024
Tid: 4. juni 2024 | kl. 15.45 – 16.30
Sted: Quality Airport Hotel, Gardermoen

Saksliste:

Saknr.	Sak:
ÅS 1/2024	Registrering av årsmøtedelegater
ÅS 2/2024	Konstituering av årsmøte 2024
ÅS 3/2024	Godkjenning av innkalling og saksliste
ÅS 4/2024	Styrets årsmelding 2023
ÅS 5/2024	Årsregnskap og revisjonsberetning 2023
ÅS 6/2024	Handlingsplan 2024-2025
ÅS 7/2024	Fastsetting av kontingent for 2025
ÅS 8/2024	Årsbudsjett 2025
ÅS 9/2024	Innkommne forslag/vedtektsendring
ÅS 10/2024	Valg av styre
ÅS 11/2024	Valg av revisor
ÅS 12/2024	Valg av valgkomite

4. juni 2024

Hogne Haktorson

Vestland fk, sekretariat for kontrollutvalet

Ann-Britt Eira Sara

Ann-Britt Eira Sara (Jun 10, 2024 11:10 GMT+2)

Kontrollutvalget Kautokeino

ÅS 1/2024 REGISTRERING AV ÅRSMØTEDELEGATER

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at ___ av medlemmene var til stede.

Behandling i møte:

Registreringen viste at det var 78 medlemmer til stede på årsmøtet.

Årsmøtet godkjente registreringen.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner registreringen. Den innebærer at 78 av medlemmene var til stede.

ÅS 2/2024 KONSTITUERING AV ÅRSMØTE 2024

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet foretar følgende konstituering for årsmøte 2024:

Dirigent	Tage Pettersen styreleder	
Referenter	Anne-Karin F Pettersen generalsekretær	Audhild Ragni Vie Alme SEKOM sekretariat
Til å underskrive protokollen	Hogne Haktorson Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutvalet	Ann-Britt Eira Sara Kontrollutvalget Kautokeino

ÅS 3/2024 GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKLISTE

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner innkalling og sakliste

ÅS 4/2024 STYRETS ÅRSMELDING 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

Behandling i møte:

Styremedlem Terje Engvik orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner styrets årsmelding for 2023.

ÅS 5/2024 ÅRSREGNSKAP OG REVISJONSBERETING FOR 2023

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

Behandling i møte:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 godkjenner årsregnskap for 2023.

ÅS 6/2024 HANDLINGSPLAN 2024-2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

Behandling i møte:

Nestleder Jane Anita Aspen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter handlingsplan for 2024-2025 som forelagt.

ÅS 7/2024 FASTSETTING AV KONTINGENT FOR 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	Kontingent 2025 (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter følgende medlemskontingentsatser for 2025.

Kategori	Kontingent 2025 (Ingen økning fra 2024)
Kommune 0 - 5 000 innb.	4 000
Kommuner 5 001 – 10 000 innb.	8 300
Kommuner 10 001 – 20 000 innb.	10 700
Kommuner 20 001 - 50 000 innb.	14 300
Kommuner 50 001 – 75 000 innb.	18 000
Kommuner over 75 000 innb.	20 000
Fylkeskommuner under 300 000 innb.	22 000
Fylkeskommuner over 300 000 innb.	24 000
Sekretariat 1 – 2 ansatte	12 000
Sekretariat 3 – 5 ansatte	15 000
Sekretariat over 5 ansatte	20 000
Sekretariat som er direkte ansatt i en kommune eller fylkeskommune som er medlem	50 % avslag

ÅS 8/2023 ÅRSBUDSJETT 2025

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

Behandling i møte:

Generalsekretær Anne-Karin Femanger Pettersen orienterte om saken. Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 fastsetter FKTs årsbudsjett for 2025.

ÅS 9/2024 INNKOMNE FORSLAG/VEDTEKTSENDRING

Innstilling til vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

Behandling i møte:

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Årsmøtet 2024 tar til orientering at det ikke er kommet forslag til saker eller vedtektsendringer fra medlemmene.

ÅS 10/2024 VALG AV STYRE

Forslag fra valgkomiteen

Kandidater:			
KU medlem	Line FUSDahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Jane Anita Aspen</i>	<i>2023- 2025 ikke på valg</i>	<i>Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal</i>
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Tom Øyvind Heitmann</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark</i>
Sekr medlem	<i>Solveig Kvamme</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS</i>
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	<i>Einar Sandlund</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Konsek Trøndelag IKS</i>

Leder, Line FUSDahl (2024-2025)

Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

Behandling i møte:

Medlem av valgkomiteen, Berit Pauline Pedersen presenterte forslaget. Det var ingen som ønsket skriftlig avstemming. Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlemmene ble valgt til slutt.

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt på alle punktene.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Line FUSDahl	2024-2026	Leder av Tromsø kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Jane Anita Aspen</i>	<i>2023- 2025 ikke på valg</i>	<i>Daglig leder kontrollutvalgssekretariatet Romsdal</i>
KU medlem	Sigvald Oppebøen Hansen	2024-2026	Leder av Nissedal kontrollutvalg
KU medlem	Yngve Haugstvedt	2024-2026	Leder av Vestby kontrollutvalg
Sekr medlem	<i>Tom Øyvind Heitmann</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Kusek IKS, Vest-Finnmark</i>
Sekr medlem	<i>Solveig Kvamme</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgjevar Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS</i>
KU 1. vara	Marianne Haukland	2024-2026	Leder av Alta kontrollutvalg
KU 2. vara	Ståle Rud	2024-2026	Leder av Flatanger kontrollutvalg
Sekr 1. vara	Trude Bruket	2024-2025	Rådgjevar Kontrollutvalgssekretariatet Region Nordhordland IKS
Sekr 2. vara	<i>Einar Sandlund</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rådgiver Konsek Trøndelag IKS</i>

Leder, Line FUSDahl (2024-2025)

Nestleder, Jane Anita Aspen (2024-2025)

ÅS 11/2024 VALG AV REVISOR

Forslag fra valgkomiteen

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

Behandling i møte:

Forslaget fra valgkomiteen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Som revisor for ett år velges Dan Nilsen, leder kontrollutvalget i Nordkapp kommune.

ÅS 12/2024 VALG AV VALGKOMITE

Innstilling til vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	<i>Lars Hansen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Salten Kontrollutvalgsservice</i>
Sekr medlem	<i>Berit Pauline Pedersen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>K-sekretariatet</i>
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	<i>Mette Jensen Moen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat</i>

Leder, Lars Hansen (2024-2025)

Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Behandling i møte:

Det ble først votert over medlemmer, deretter ble leder og nestleder valgt. Varamedlem ble valgt til slutt.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak:

Kandidater:			
KU medlem	Åse Forbord	2024-2026	Åmot kommune Innlandet
KU medlem	Per Egil Evensen	2024-2026	Halden kommune
Sekr medlem	<i>Lars Hansen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Salten Kontrollutvalgsservice</i>
Sekr medlem	<i>Berit Pauline Pedersen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>K-sekretariatet</i>
KU vara	Trond Seth	2024-2026	Haram kommune
Sekr vara	<i>Mette Jensen Moen</i>	<i>2023-2025 ikke på valg</i>	<i>Rogaland fylkeskommune, Kontrollutvalgets sekretariat</i>

Leder, Lars Hansen (2024-2025)

Nestleder, Åse Forbord (2024-2025)

Forum for
kontroll og tilsyn

.....

VEILEDER

Håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

Innhold

Oppsummering av anbefalinger	3
1. Innledning	4
2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller	6
2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret	6
2.2 Rolleavklaringer	6
3. God forvaltningsskikk	8
3.1 God forvaltningsskikk	8
3.2 Skriftlige henvendelser	8
3.3 Muntlige henvendelser	9
3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt	10
4. Sekretariatets behandling av henvendelser	12
4.1 Ulik praksis	12
4.2 Forslag til fremgangsmåte	12
5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser	13
5.1 «Trafikklysmodellen»	13
5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat	13
6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser	15
6.1 Ressurser	15
6.2 Valg av kontrollhandlinger	15
7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid	16
7.1 Informasjon til innbyggere og andre	16
7.2 Kommunikasjonsstrategi	16
VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget	17
VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret	19
VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?	20

Oppsummering av anbefalinger

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

1. Innledning

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid med å føre kontroll med den kommunale forvaltningen.

Henvendelser kan være generelle innspill til tema og områder for revisjon eller andre kontrollhandlinger. Slike henvendelser bør sees i sammenheng med kontrollutvalgets planarbeid.

Henvendelser kan også være tips om mer konkrete og mulige kritikkverdige forhold. Denne veilederen gir først og fremst råd om hvordan denne type henvendelser kan håndteres. Henvendelser kan for eksempel komme fra innbyggere, folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media, organisasjoner og revisor.

Veilederen er ment å være et supplement til Kontrollutvalgsboka.¹

I en uformell spørreundersøkelse som ble gjennomført blant deltakerne på FKTs fagkonferanse i 2021, svarte 65 prosent ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid. 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket.

Det er få kontrollutvalg og sekretariat som har avtalt faste rutiner for hvordan henvendelser skal mottas og følges opp. På bakgrunn av dette opprettet FKT en arbeidsgruppe i juni 2021. Arbeidsgruppen fikk i oppdrag å utarbeide en veileder for hvordan kontrollutvalget kan håndtere henvendelser.

Arbeidsgruppen har bestått av: Henning Warloe kontrollutvalget i Bergen, Trond Egil Nilsen kontrollutvalget i Måsøy, Solveig Kvamme Sunnmøre kontrollutvalgssekretariat IKS, Ragnhild

Aashaug Kontrollutvalg Fjell IKS, Hilde Rasmussen Nilsen 2. vara til styret og Anne-Karin F Pettersen generalsekretær.

Høsten 2021 gjennomførte arbeidsgruppen en undersøkelse blant FKTs medlemmer om hvordan henvendelser blir håndtert. Underveis i veilederen oppsummerer vi noen fakta og viser eksempler fra undersøkelsen.

Målgruppen for veilederen er primært kontrollutvalgsmedlemmer og ansatte i kontrollutvalgssekretariat.

Det er opp til kontrollutvalget selv å beslutte hvordan henvendelser skal behandles. Formålet med dette dokumentet er derfor å gi råd og anbefalinger.

¹ [Kontrollutvalgsboka](#) 3. utgåve, januar 2022.

Fakta:

Resultater etter Deloitte's uformelle undersøkelse på fagkonferansen juni 2021:

Henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

- ✓ 65 prosent svarer ja på spørsmålet om henvendelser er en viktig del av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

- ✓ 55 prosent svarte at henvendelser har ført til at viktige forhold ble avdekket

Innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser

- ✓ 40 prosent svarer at innbyggerne er den viktigste kilden for henvendelser
- ✓ Andre kilder er folkevalgte, næringsaktører, ansatte, media og organisasjoner

Området for henvendelser er i stor grad byggesak, plan og eiendom

- ✓ 40 prosent svarer at henvendelsene gjelder byggesak, plan og eiendom
- ✓ Andre tema er økonomi, innkjøp, kontrakt, personalsaker, arbeidsmiljø, saksbehandling generelt og barnevern

Kilde: Kommunerevisoren 4-2021

2. Kontrollutvalgets mandat og avklaring av roller

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. God rolleforståelse og et godt samarbeid mellom kontrollutvalget og kommunestyret kan bidra til økt interesse for kontrollarbeidet.

2.1 Kontrollutvalgets mandat og forholdet til kommunestyret

Kontrollutvalgets mandat er å være kommunestyrets utøvende kontrollorgan. Det innebærer at kontrollutvalget skal gi uttalelse om kommunens årsregnskap og årsberetning, utarbeide planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll og rapportere til kommunestyret om gjennomførte forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller

I tillegg har kontrollutvalget et påseansvar i forbindelse med regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Kontrollutvalget skal også påse at kommunens økonomiforvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak.

Utover det som er bestemt i lov og forskrift, kan kontrollutvalget i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid.

God dialog og samhandling mellom kontrollutvalget og kommunestyret gjør det lettere å få aksept for at kontrollutvalgets arbeid med henvendelser er viktig og relevant. Derfor bør kontrollutvalget diskutere hvordan utvalget kan skape forståelse og interesse for kontrollutvalgets arbeid blant medlemmene i kommunestyret.

Vedlegg 2 i veilederen lister opp en rekke tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret.

2.2 Rolleavklaringer

Styringsrolle²

Folkevalgte har fire sentrale roller: representasjonsrollen (ombudsrollen), lederrollen, styringsrollen og arbeidsgiverrollen. Kontrollutvalgets oppgaver med å føre kontroll på vegne av kommunestyret, tilhører styringsrollen som blant annet handler om oppfølging og kontroll.

Henvendelser fra innbyggerne om mulige kritikkverdige forhold til kontrollutvalgets medlemmer, bør derfor håndteres mer formelt enn det rollen som folkevalgt ellers gir rom for.

Arbeidsmåte

Kontrollutvalgsmedlemmer bør ikke gjøre egne undersøkelser av en henvendelse eller starte innsamling av fakta. Det kan bli oppfattet som om saksbehandlingen er påbegynt før kontrollutvalget som organ har gjort sin vurdering.

Dersom der er behov for å innhente mer informasjon før kontrollutvalget får henvendelsen, så gjøres det i samarbeid med sekretariatet for å sikre krav til forsvarlig saksbehandling.

Saksbehandlingen

Kontrollutvalget er ikke et ordinært forvaltningsorgan som fatter enkeltvedtak.³

Kontrollutvalget kan ikke fatte eller omgjøre vedtak som er bindende for administrasjonen.⁴

² Tillit, KS folkevalgtprogram 2019-2023, kap. 2.

³ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav b.

⁴ Kontrollutvalgsboka 2021, s. 18.

Videre betyr dette at de som kommer med henvendelser til kontrollutvalget, ikke er en part⁵ i påfølgende kontrollsak.

Det er ikke klagerett på kontrollutvalgets vedtak, men det kan være noen unntak, for eksempel:

- Avslag fra kontrollutvalget på innsynsbegjæring etter offentleglova.
- Enkelte vedtak som fattes av kontrollutvalget når kontrollutvalget opptrer som arbeidsgiver.
- Kontrollutvalgets krav på innsyn etter kommunelovens § 23-6 hos selvstendige rettssubjekter.

⁵ Forvaltningsloven § 2, første ledd bokstav e.

3. God forvaltningsskikk

Kontrollutvalget er et offentlig organ⁶ og sekretariatet skal ivareta organets journalførings- og arkivplikt.

3.1 God forvaltningsskikk

God forvaltningsskikk bygger på de fire grunnleggende forvaltningsverdiene: demokrati, faglig integritet, effektivitet og rettssikkerhet. Verdiene blir ivaretatt ved at offentlige organ følger «forfatningsreglene» i forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven.

Alle offentlige organ plikter å ha et arkiv som er ordnet og innrettet slik at dokumentene er sikret som informasjonskilde for samtid og ettertid, jf. arkivlova § 6. Et dokument er arkivverdig dersom det enten har blitt saksbehandlet eller har verdi som dokumentasjon. Det er et sekretariatsansvar å forvalte kontrollutvalgets arkiver i tråd med gjeldende arkivlov og arkivforskrift.⁷

Offentlige organ har journalføringsplikt som følge av både offentleglova og arkivforskriften. Journalen er et viktig redskap for å sikre åpenhet om offentlig saksbehandling, og er en forutsetning for demokratiet. Det er sekretariatet sitt ansvar å sørge for journalføring av kontrollutvalget sine dokumenter og korrespondanse. Sekretariatet har videre ansvar for å opprettholde personvernet til avsender ved å kontrollere at innkommende dokumenter helt eller delvis avskjermes, dersom det er hjemmel for dette.

Journalen er et viktig arbeidsverktøy som kan brukes som dokumentasjon på når en henvendelse ble mottatt, og hvordan den blir fulgt opp.

Arkivverket har utarbeidet en enkel sjekkliste⁸ som kan være til hjelp for sekretariatet.

3.2 Skriftlige henvendelser

I dag foregår det meste av kommunikasjonen digitalt, også det som kommer inn til kontrollutvalget. Det brukes mange ulike kanaler, former og sjangre. Det som før kanskje kom som et brev, kan i dag komme som en SMS, e-post, melding på sosiale medier, et dokument via et digitalt møte, eller en registrering på en webportal, for å nevne noe. Det er sekretariatet sin oppgave å avgjøre hva som skal journalføres og arkiveres av kontrollutvalgets korrespondanse.⁹

Det er med andre ord sekretariatets ansvar å ivareta hensynet til god forvaltningsskikk. Derfor bør utvalgets medlemmer som mottar en henvendelse, oversende henvendelsen til sekretariatet slik at de kan bli håndtert etter fastlagte rutiner.

Anbefaling 1

Alle skriftlige henvendelser til kontrollutvalget skal journalføres.

⁶ [Rettleiar til offentleglova](#) kap. 3.1 omtaler hva som er et offentlig organ, jf. offentleglova § 2.

⁷ For mer informasjon om arkiv, se [FKT og NKRFs felles veileder for arkivordning for](#)

kontrollutvalgssekretariat (2015)

⁸ [Sjekkliste for journalføring og arkivering i departementene og statlige virksomheter - 2019.](#)

⁹ Dokument og saksdokument er nærmere definert i vedlegg 2.

Eksempel, skriftlig henvendelse:

Kontrollutvalgets medlem får en SMS fra en bekjent der det gis informasjon som er interessant og som medlemmet tenker at kontrollutvalget bør se nærmere på. Kontrollutvalgets medlem takker avsender for informasjonen og informerer om at den blir lagt fram for kontrollutvalget til vurdering.

Kontrollutvalgets medlem bør ta skjermdump av SMS-dialogen eller videresende den til sekretariatet for journalføring.

Anbefaling 2

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne behandles av kontrollutvalget.

Eksempel, muntlig henvendelse:

Et medlem i kontrollutvalget møter en innbygger på butikken og vedkommende sier at "du som er med i kontrollutvalget..." Så gir vedkommende informasjon som medlemmet finner interessant.

Kontrollutvalgets medlem bør oppfordre innbyggeren til å sende det skriftlig enten rett til sekretariatet eller via medlemmet slik at det kan håndteres og journalføres.

3.3 Muntlige henvendelser

Både sekretariatet og kontrollutvalgets medlemmer blir noen ganger oppringt av innbyggere og andre som mener de har informasjon som kontrollutvalget bør se nærmere på. Den som ringer bør oppfordres til å gjøre henvendelsen skriftlig og sende den til sekretariatet.

Alternativt kan mottakers notater fra muntlige samtaler arkiveres som et internt notat.

3.4 Tilbakemelding til avsender – sekretariatets veiledningsplikt

Et flertall av de som svarte på undersøkelsen som FKT sin arbeidsgruppe gjennomførte høsten 2021, svarer at avsender får en bekreftelse på at henvendelsen er mottatt og en skriftlig underretning om hvordan henvendelsen ble behandlet (60 prosent).

Den som henvender seg til et offentlig organ som kontrollutvalget er, bør få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt og journalført. Tilbakemeldingen bør gi informasjon om at kontrollutvalget tar den til vurdering og at det ikke er klagerett på kontrollutvalgets vedtak. Videre bør avsender informeres om at hen ikke er part om det blir en sak.

Tilbakemeldingen bør videre inneholde veiledning dersom henvendelsen heller bør rettes til en annen instans.

Avsender har ikke rett på skriftlig tilbakemelding etter kontrollutvalgets behandling. Kontrollutvalget kan likevel vurdere om avsender skal få flere skriftlige tilbakemeldinger.

Anbefaling 3

Den som henvender seg til kontrollutvalget må i tråd med god forvaltningsskikk få en skriftlig tilbakemelding på at henvendelsen er mottatt.

Eksempel 1:

«Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar).

Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering. Om kontrollutvalet vel å gå nærare inn på det som henvendinga gjeld, vil du kunne sjå i møteprotokollen som du finn på heimesida vår.

Ut over dette vil du ikkje få noko meir svar frå kontrollutvalet på henvendinga di.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av forskrift om revisjon i kommunar. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret eller revisjonen, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det ei henvending tek opp.

På generelt grunnlag kan ein seie at det er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.»

Kilde:

Sunnmøre kontrollutvalsekretariat IKS

Eksempel 2

Kontrollutvalssekretariatet har på vegne av kontrollutval motteke henvendinga di. Alle henvendingar til kontrollutvalet vert journalførte som innkomen post med namn på avsender(-ar). Henvendinga di vert lagt fram for kontrollutvalet til vurdering.

Utan at vi har vurdert henvendinga di, vil vi på generelt grunnlag seie at det i hovudsak er utanfor kontrollutvalet sitt mandat og reglement å behandle henvendingar som m.a. gjeld klagesaker, saker som er til behandling i rettsapparatet, usemje i politiske vedtak eller varsel etter Arbeidsmiljøloven kap. 2a.

Vi gjer deg merksam på at kontrollutvalet kun har plikt til å behandle dei saker som kommunestyret ber dei om, eller der det går fram av kommunelova kapittel 23 og 24 <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83> og forskrift om kontrollutval og revisjon i kommunar <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-06-17-904>. Når det gjeld henvendingar frå andre enn kommunestyret, må kontrollutvalet sjølve vurdere om dei vil prioritere å sjå nærare på det henvendinga tek opp.

Vi gjer også merksam på at kontrollutvalet ikkje er eit forvaltningsorgan som fattar enkeltvedtak etter forvaltningslova § 2. Personar som henvender seg til kontrollutvalet er ikkje å rekne som part i ei eventuell påfølgjande kontrollsak. Det vil difor ikkje vera klagerett på vedtak gjort av kontrollutvalet, eller andre partsrettar etter forvaltningslova § 28 knytt til vedtak gjort av utvalet.

Du vil etter behandlinga i kontrollutvalet verta orientert om vedtaket, men som det går fram over vil du ikkje ha klagerett på vedtaket.

Kjelde:

Vestland fylkeskommune, sekretariat for kontrollutval

4. Sekretariatets behandling av henvendelser

Det er ulik praksis for hvordan henvendelser blir saksbehandlet før de legges fram for kontrollutvalget.

4.1 Ulik praksis

I undersøkelsen som arbeidsgruppen gjennomførte blant FKTs medlemmer høsten 2021, stilte vi spørsmål om hvordan henvendelsene blir lagt fram for kontrollutvalget. Svarene tyder på at det er ulik praksis.

Flertallet (63 prosent) svarer at de legger alle henvendelser fram som informasjons- eller meldingssak. I møte avgjør kontrollutvalget hva som er innenfor mandatet og hva som skal utredes videre av sekretariatet.

Under 20 prosent svarte at sekretariatet saksbehandler alle henvendelser før de blir lagt fram for kontrollutvalget som sak.

Det kan bety at sekretariatet i saksfremlegget gjør en vurdering av om saken hører inn under kontrollutvalgets mandat, og gir en anbefaling.

Rundt 20 prosent svarte at sekretariatet kun saksbehandler henvendelser som er innenfor mandatet til kontrollutvalget. Svarene kan tyde på at det er utvalgsleder som forhåndsvurderer hva som hører inn under mandatet.

Hvilken ordning som velges vil innvirke på hvor lang tid det tar fra en henvendelse kommer inn og til den er ferdigbehandlet.

4.2 Forslag til fremgangsmåte

Retningslinjer for hvordan kontrollutvalget behandler henvendelser, kan bidra til en større forutsigbarhet og økt tillit til saksbehandlingen. Retningslinjer må være i tråd med forvaltningslovens regler og god forvaltningsskikk. Saksbehandlingen kan foregå på følgende måte:

- ✓ Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen. Her kan spørsmålene i «trafikklysmodellen» være et egnet hjelpemiddel.
- ✓ Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender og legge henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.
- ✓ Henvendelser som ikke åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, drøfter sekretariatet med kontrollutvalgets leder som avgjør om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.
- ✓ For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

Anbefaling 4

Kontrollutvalget bør utarbeide egne retningslinjer for håndtering av henvendelser. Disse bør inneholde en fremgangsmåte for saksbehandling av henvendelser.

5. Kontrollutvalgets vurdering av henvendelser

Kontrollutvalget kan i prinsippet ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, så lenge det kan defineres som kontrollarbeid. I vurderingen av hvilke henvendelser som kontrollutvalget skal gå videre med, kan det være nyttig å stille noen kontrollspørsmål.

5.1 «Trafikklysmodellen»

Hvorvidt kontrollutvalget skal følge opp en ekstern henvendelse bør skje utfra en helhetlig vurdering. "Trafikklysmodellen" kan være et nyttig hjelpemiddel.

«Trafikklysmodellen» på neste side er utarbeidet av Deloitte AS. Tabellen nevner noen aktuelle spørsmål kontrollutvalget bør stille seg når utvalget skal bestemme om henvendelsen er en sak som skal følge opp eller ikke. Listen er ikke uttømmende, og relevansen av det enkelte spørsmål kan vektes ulikt.

Selv om kontrollutvalget i prinsippet kan ta opp ethvert forhold ved kommunens virksomhet, faller det utenfor utvalgets mandat å vurdere om politiske vedtak er formålstjenlige. Utvalget skal heller ikke brukes som arena for «omkamp».

Anbefaling 5

Kontrollutvalget bør bruke «trafikklysmodellen» når kontrollutvalget skal vurdere om innholdet i en henvendelse skal følges opp.

5.2 Henvendelser som faller utenfor kontrollutvalgets mandat

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som dreier seg om en enkeltsak, som er under behandling i et annet organ eller som har en annen naturlig behandlingsvei,

som hos politiet, rettsapparatet, statsforvalteren, sivilombudet, KOFA, klageorgan i kommunen eller kommunens varslingskanal. Vedtak i en enkeltsak kan likevel avdekke systemsvikt som kontrollutvalget kan vurdere å se nærmere på.

Dersom henvendelsen gjelder et avvik, må det vurderes om det er andre instanser i kommunen som først skal vurdere dette, og om det dekkes av internkontrollen.

Henvendelser kan medføre mye støy og uklarhet rundt hvilken rolle kontrollutvalget kan og skal ha i en konkret sak. Fallgruvene kan være mange dersom kontrollutvalget involverer seg i en henvendelse som egentlig ikke egner seg for kontrollutvalget og de verktøyene kontrollutvalget disponerer. Det er fare for at oppfølging av henvendelser fortrenger risikoområder der behovet for kontroll er større. Kontrollutvalget må også være forberedt på at det er sannsynlig at de ikke vil klare å møte forventningene til den som har kommet med henvendelsen.

Anbefaling 6

Kontrollutvalget bør unngå å gå videre med henvendelser som uttrykker generell misnøye med et politisk fattet vedtak, dreier seg om en enkeltsak, er under behandling i et annet organ eller har en annen naturlig behandlingsvei.

Sentrale spørsmål – «Trafikklysmodellen» Kryss på røde felt kan peke i retning av å ikke følge opp henvendelsen, mens kryss på grønne felt kan tale for å følge opp henvendelsen.	Ja	Delvis	Nei	Ukjent
Vedrører henvendelsen misnøye med et politisk fattet vedtak?				
Dreier henvendelsen seg om en klage på et enkeltvedtak som kommunen har fattet?				
Viser henvendelsen til lovbrudd, manglende etterlevelse av kommunale rutiner eller manglende oppfølging av kommunale vedtak?				
Viser henvendelsen til en risiko knyttet til system, rutiner, praksis i kommunen mer generelt innenfor et område?				
Dreier henvendelsen seg i hovedsak om en isolert hendelse?				
Er henvendelsen under annen behandling i et annet organ? (rettsapparat, sivilombud, statsforvalter, KOFA, klageorgan i kommunen, varslingskanal)?				
Er det annen naturlig behandlingsvei for henvendelsen (ref. organene nevnt over)?				
Kan henvendelsen, og henvendelsens oppmerksomhet, bidra til at det stilles spørsmål om tilliten til kommunens saksbehandling av en type saker?				
Berører henvendelsen et tema som kontrollutvalget allerede har vurdert som aktuelt for oppfølging i sin risiko- og vesentlighetsanalyse?				
Foreligger området som et tema i plan for forvaltningsrevisjon eller plan for eierskapskontroll?				
Kan en gjennomgang bidra til læring og forbedring?				
Bør henvendelsen prioriteres foran andre planlagte oppgaver?				

Tabell 1 Kilde: Deloitte AS

6. Kontrollutvalgets oppfølging av henvendelser

Hvordan kontrollutvalget kan gå videre med henvendelsen, er avhengig av ressurssituasjonen og sakens karakter.

6.1 Ressurser

Kontrollutvalget skal hvert år utarbeide framlegg til budsjett som skal behandles i kommunestyret. For å gi kontrollutvalget gode arbeidsvilkår må kommunestyret stille nødvendige ressurser til disposisjon. Kontrollutvalget må på sin side synliggjøre for kommunestyret at det kan oppstå uventede situasjoner, som for eksempel henvendelser fra innbyggere, som kontrollutvalget må følge opp. Hvis kontrollutvalget ikke har tilgjengelige budsjettmidler, kan utvalget fremme sak om ekstramidler fra kommunestyret.

Anbefaling 7

Kontrollutvalget bør i sitt budsjettframlegg ta høyde for uforutsette kontrollhandlinger.

6.2 Valg av kontrollhandlinger

Under følger noen eksempler på fremgangsmåter for kontrollutvalget:

Samle informasjon

Kontrollutvalget kan be sekretariatet om å samle inn informasjon som angår henvendelsen. Kontrollutvalget vurderer om det skal gjøre videre undersøkelser.

Orienteringer

Kontrollutvalget kan invitere kommunedirektøren eller andre til å orientere om kommunens system og rutiner for den type saker eller om det den konkrete henvendelsen tar opp. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om et saksfelt er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse.

Inn i ROV-analysen

Kontrollutvalget kan ta det henvendelsen peker på videre med som innspill til mulig risiko i risiko- og vesentlighets analyse (ROV), eller til eksisterende prosjekt som gjelder samme tema i plan for forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll.

Kartlegging (forundersøkelse)

Dersom man ønsker en begrenset undersøkelse av et område, kan kontrollutvalget undersøke forholdet nærmere uten å foreta en større undersøkelse av området – i alle fall ikke i første omgang. Kontrollutvalget kan også vedta å gjennomføre en konkret leverandørkontroll.¹⁰

Forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll

Kontrollutvalget kan vedta å gjennomføre en forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll. Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll betyr at man velger en systematisk tilnærming for å vurdere temaet som henvendelsen dreier seg om.

Videre undersøkelser

Dersom henvendelsen gjelder et spesifikt tilfelle som ikke egner seg for en systemgjennomgang slik en forvaltningsrevisjon ofte er, kan kontrollutvalget be om at det blir foretatt en mer omfattende undersøkelse.

Høring¹¹

En høring finner sted i forbindelse med møter i kontrollutvalget, der bestemte personer blir bedt om å svare muntlig på spørsmål fra medlemmene. Kontrollutvalget kan også be om at den som skal høres leverer inn sitt innspill skriftlig i forkant av høringen.

¹⁰ Jf. kommuneloven § 23-6, siste ledd.

¹¹ [Høring i kontrollutvalget? Veileder for høringer \(2014\).](#)

7. Synliggjøring av kontrollutvalgets arbeid

Henvendelser til kontrollutvalget kan være verdifulle informasjonskilder. Gjennom å informere om hva som er kontrollutvalgets rolle, hvilke oppgaver det har, og hvordan utvalget jobber, kan kontrollutvalget legge til rette for en økt forståelse for utvalgets mandat.

7.1 Informasjon til innbyggere og andre

Innbyggere og offentligheten ellers har ofte lite kjennskap til hva som er kontrollutvalgets oppgaver. Synlighet og åpenhet er et mål for den offentlige forvaltningen generelt, og synliggjøring av kontrollutvalgets rolle, mandat og hvordan utvalget jobber kan bidra til flere og mer relevante henvendelser.

Kontrollutvalget mottar henvendelser. For at henvendelsene skal bli en verdifull informasjonskilde, bør kontrollutvalget ha en tydelig kommunikasjon om hva som er kontrollutvalgets mandat og hvordan utvalget jobber. For å avklare forventningene, kan det være viktig å formidle at kontrollutvalget hele tiden prioriterer ut fra risiko, vesentlighet og annen kjennskap til innholdet i henvendelsen innenfor sitt mandat.

Eksempel:

Informasjon til innbyggere og andre som kan legges ut på hjemmesiden til sekretariatet eller kommunen:

<https://sekom.no/om-sekom/kva-gjer-sekom/innspeil-til-kontrollutvalget.17203.aspx>

7.2 Kommunikasjonsstrategi

Noen enkle retningslinjer for hvordan den interne og eksterne kommunikasjon skal bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, kan nedfelles i en kommunikasjonsstrategi. Det kan hjelpe kontrollutvalget til å nå sine mål, og man

kan i større grad forutse konsekvensene av det som formidles.

Mediene gir en mulighet til å kommunisere med innbyggerne. Gjennom å være åpen, troverdig og vise tydelighet i hva som er kontrollutvalgets rolle, kan innbyggerne og mediene oppfatte kontrollutvalget som et ryddig og viktig kontrollorgan. Spørsmål som bør vurderes er hvilke medier som er aktuelle å bruke, hvilke type saker man bør være varsom med å kommentere og hvordan utvalget gjennom media kan nå sine mål over for de ulike gruppene.

Ønsker utvalget å velge en aktiv strategi der kontrollutvalget går ut i media og kommenterer saker? Eller ønsker utvalget å velge en mer tilbakeholden strategi hvor utvalget kun responder når de blir utfordret? Hvilken rolle kontrollutvalget tar i media, avhenger av hvordan utvalget ønsker å jobbe. Det viktige er å skape tillit til at kommunen er underlagt en betryggende, folkevalgt kontroll.

Hvilken strategi som velges vil også være avhengig av den politiske kulturen i den enkelte kommune. Målet kan nås på ulike måter, men utvalget må være bevisst på hva som kan bli konsekvensene av de ulike valgene.

Anbefaling 8

Kontrollutvalget bør drøfte hvordan utvalget vil synliggjøre sin rolle og mandat, og hvorfor utvalget ønsker å motta henvendelser.

VEDLEGG 1 Eksempel på retningslinjer for håndtering av henvendelser til kontrollutvalget

1. Henvendelser til kontrollutvalgsmedlemmer

Henvendelser til kontrollutvalgsleder eller -medlemmer må til sekretariatet for journalføring og saksbehandling.

2. Muntlige henvendelser

Muntlige henvendelser må skriftliggjøres for å kunne journalføres og saksbehandles av sekretariatet.

3. Sekretariatets saksbehandling før kontrollutvalgets møte

Sekretariatet journalfører og arkiverer henvendelsen i tråd med rutiner for journalføring og arkivering.

Sekretariatet gjør en vurdering av innholdet i henvendelsen i forhold til kontrollutvalgets mandat, «trafikklysmodellen» og vanlige krav til saksforberedelse.

Hvis henvendelsen åpenbart er utenfor kontrollutvalgets mandat, svarer sekretariatet avsender i tråd med pkt. 4 og legger henvendelsen og svaret fram for kontrollutvalget til orientering.

Alle andre henvendelser drøfter sekretariatet først med kontrollutvalgets leder. Om nødvendig kan sekretariatet gjøre enkle avklaringer, for eksempel om henvendelsen er til behandling hos annen instans. Kontrollutvalgets leder beslutter om henvendelsen skal settes opp som sak på sakslisten.

For henvendelser som skal på sakslisten, gjør sekretariatet en vurdering av innholdet i henvendelsen og kommer med et forslag til kontrollutvalget om hvordan den kan håndteres, i tråd med vanlig saksforberedelse.

4. Tilbakemelding til avsender

Alle som henvender seg til kontrollutvalget må få tilbakemelding fra sekretariatet om at den er mottatt og blir vurdert. Om nødvendig gis det veiledning om hva som er rett instans for henvendelsen.

5. Partsrettigheter

Avsender har ingen partsrettigheter i en eventuell sak som behandles i kontrollutvalget. Avsender har heller ingen klagerett på kontrollutvalgets eventuelle vedtak om å ikke gå videre med saken.

6. Kontrollutvalgets vurderinger og prioriteringer

På grunnlag av saksutredningen fra sekretariatet vurderer kontrollutvalget i møte, om og eventuelt hvordan henvendelsen skal følges opp.

Kontrollutvalget kan bruke «trafikklysmodellen» som hjelp i sin vurdering av om henvendelsen egner seg til oppfølging av kontrollutvalget.

Kontrollutvalget må i tillegg vurdere om utvalget har ressurser til å følge opp den aktuelle problemstillingen.

7. Kontrollutvalgets handlingsalternativer

Kontrollutvalgets handlingsalternativer kan være:

- a. Kontrollutvalget vurderer at dette ikke er en sak som kontrollutvalget vil følge opp og tar henvendelsen til orientering. Saken avsluttes.
- b. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen ved å be om mer informasjon. Utvalget kan for eksempel be kommunedirektøren om å gi informasjon i neste møte. Utvalget kan også be sekretariatet om å hente inn mer informasjon.
- c. Kontrollutvalget vedtar å følge opp henvendelsen med en kontrollhandling.

8. Hvis henvendelsen skal følges opp med en kontrollhandling

Dersom kontrollutvalget mener at henvendelsen dreier seg om et saksfelt som utvalget bør se nærmere på, må kontrollutvalget vurdere følgende:

- Tilsier en risiko- og vesentlighetsvurdering at utvalget skal bruke ressurser på saken, nå eller senere?
- Hvilken kontrollaktivitet er det mest hensiktsmessig å iverksette dersom det skal gjennomføres en kontroll?
- Skal den aktuelle henvendelsen brukes direkte i selve kontrollen eller skal den brukes indirekte til å indikere risikoen på et område?

Dersom forvaltningsrevisjon eller eierskapskontroll er aktuell kontrollaktivitet, kan saksfeltet settes på planen for forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll når det skal lages ny plan eller planen skal rulleres. Eventuelt kan saksfeltet inkluderes i formål og/eller problemstillinger i en forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll som skal bestilles.

Dersom utvalget vedtar å bestille en forvaltningsrevisjon eller annen undersøkelse, følges vanlige prosedyrer for dette, jf. pkt. 9.

9. Videre behandling

Det videre forløpet i saksbehandlingen følger de vanlige prosedyrene i tråd med bestiller/utfører-modellen, tilsvarende som for en forvaltningsrevisjon eller den kontrollformen som er valgt av kontrollutvalget.

VEDLEGG 2 Tiltak for god dialog og samhandling med kommunestyret

- ✓ Kontrollutvalgets medlemmer bør inviteres til kommunestyrets folkevalgtopplæring slik at de får samme innsikt i rollen som folkevalgt. Her bør også kommunestyrets og kontrollutvalgets kontrolloppgave være tema.
- ✓ Kontrollutvalget/sekretariatet bør tidlig i valgperioden holde en presentasjon for kommunestyret om arbeidet til kontrollutvalget.
- ✓ Kontrollutvalget bør årlig ha et dialogmøte med ordfører hvor de snakker om hvilke forventninger kommunestyret og kontrollutvalget har til hverandre, og om det er saker eller områder som kontrollutvalget bør følge med på. Dette bør følges opp.
- ✓ Kontrollutvalget bør ta initiativ overfor kommunestyret til å drøfte rutiner for hvor ofte kontrollutvalget skal rapportere om sitt arbeid, utover det som er lovpålagt.
- ✓ Kontrollutvalget kan avtale med ordfører at protokollen fra kontrollutvalgets møter blir lagt fram som referatsak i kommunestyret. Kontrollutvalgets leder kan be om taletid for å gi utfyllende informasjon, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalgets leder bør ta ordet når kommunestyret skal behandle rapporter fra kontrollutvalget og orientere om funn og anbefalinger som utvalgets forslag til vedtak bygger på, også om kontrollutvalgets leder ikke er medlem av kommunestyret.
- ✓ Alle medlemmer, evt. ordfører og gruppeledere i kommunestyret, kan med fordel involveres i ROV-prosessen¹² og få mulighet til å komme med innspill på viktige temaer som kan legges inn i planene før behandling i kommunestyret.
- ✓ Kontrollutvalget bør midtveis i perioden rullere vedtatt plan, og også her kan f.eks. gruppeledere og andre folkevalgte, inviteres til å komme med innspill til nye temaer for revisjonen.
- ✓ Plan for utvalgets arbeid bør oversendes kommunestyret til orientering.
- ✓ Årsrapporten fra kontrollutvalget bør utformes på en måte som vekker interesse for utvalgets arbeid.
- ✓ I kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning kan utvalget legge inn temaer og problemstillinger som kan være av interesse for kommunestyrets medlemmer, f.eks. kommunal økonomisk bærekraft (KØB

¹² Risiko- og vesentlighetsvurdering

VEDLEGG 3 Hva er et saksdokument?

Offentleglova [§ 4](#) har definert hva som er å regne som saksdokument.

Et **dokument** er informasjon som kan presenteres som en samlet, avgrenset helhet. Det kan være en e-post, en video, en SMS, et tradisjonelt brev på papir, eller en PDF-fil. Det er ikke teknologien eller formatet som bestemmer om noe er et dokument.

For å vite om noe er et **saksdokument** må en først vurdere om innholdet gjelder virksomhetens ansvarsområde. Og om det har kommet inn til, lagt fram for eller opprettet av virksomheten. Det meste sekretariatet oppretter på vegne av kontrollutvalget er å regne som saksdokumenter når det er sendt ut.

Offentleglova [§ 4](#) nevner også hva som ikke er å regne som saksdokument.

Er dokumentet sendt inn eller ut av virksomheten?

Hvis du har fått en henvendelse, eller selv henvendt deg til noen utenfor din egen virksomhet, regnes denne kommunikasjonen som «sending» inn eller ut. Det er ikke kanalen eller metoden som avgjør dette, men om dokumentet har blitt formidlet til eller fra en representant for virksomheten.

Blir dokumentet saksbehandlet og har verdi som dokumentasjon?

Terskelen for hva som regnes som saksbehandling er lav. Saksbehandling er når du sammenstiller, vurderer eller bruker informasjon, for så å forberede eller ta en avgjørelse på vegne av virksomheten.

Kilde: [Arkivverket](#)